

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANMA
DURUMLARI VE BUNUN ÖĞRENCİ İLGİ VE DİKKAT DÜZEYİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aylin GÖK

İstanbul
Temmuz, 2010

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANMA
DURUMLARI VE BUNUN ÖĞRENCİ İLGİ VE DİKKAT DÜZEYİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aylin GÖK

Danışman: Prof. Dr. Selahattin TURAN

İstanbul
Temmuz, 2010

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

09/07/2010

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden
AYLIN GÖK, 09 / 07 / 2010 tarihinde yapılan
"OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
KULLANMA DURUMLARI VE İŞİNİN ÖĞRENCİ İLGI
VE DİKKAT DÜZEYİNE ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER
....."

başlıklı Yüksek Lisans Tez Savunması sonucunda jürimiz tarafından oyçokluğu oybirliği ile

Başarılı bulunmuştur.

Başarısız bulunmuştur.

Düzeltmeler için adaya ek süre tanınmıştır.

Jüri Üyeleri

Tez Danışmanı

Unvanı, Adı, Soyadı: PROF. DR. SELAHATTİN TURAN

İmzası :

Jüri Üyesi

Unvanı, Adı, Soyadı: PROF. DR. M. BAHADİN ACAT

İmzası :

Jüri Üyesi

Unvanı, Adı, Soyadı: PROF. DR. AHMET AYPAZ

İmzası :

ÖNSÖZ

Okul öncesi dönem, çocuğun hayatında önemli bir yere sahiptir. Çocuk doğduğu andan itibaren kendi dünyasını keşfeder, araştırır ve merak eder. Okul öncesi yaşına gelen bir çocuk çevresindeki uyaranlar ve teknoloji araçlarının her yerde yaygın olarak görmesinden ve kullanılmasından dolayı sürekli bilişim teknoloji kaynaklarıyla karşılaşmaktadır. Okul öncesi dönemde eğitim-öğretimin hedeflerine ulaşmasında, bilişim teknoloji araçları stratejik bir önem taşımaktadır. Bu araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanırken uyguladıkları yöntemlerle öğrencilerin ilgi ve dikkatlerine etkileri öğretmen görüşlerine dayanarak incelenmiştir.

Yüksek lisans öğrenimim sırasında ve tez çalışmalarım boyunca gösterdiği her türlü ilgi ve destek için çok değerli hocam Prof. Dr. Selahattin Turan' a en içten dileklerle teşekkür ediyorum. Bu çalışma boyunca yardımını, sabrını ve desteğini esirgemeyen aileme, çalışmamın uygulama kısmında yer alan değerli meslektaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

ÖZET**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
KULLANMA DURUMLARI VE BUNUN ÖĞRENCİ İLGI VE DİKKAT
DÜZEYİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER**

GÖK, Aylin

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Selahattin TURAN

Temmuz 2010

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanımında öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisine ilişkin algı ve görüşlerinin incelenmesine yöneliktir. Araştırmanın örneklemi İstanbul'da özel okullarda çalışan 10 öğretmen oluştururken, veri toplama aracı olarak odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmeleri 2010 yılı içinde aynı grupta üç kez uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi, verilerin dökümünün yapılması ve içerik analizi olarak iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada bilişim teknolojileri alanında anaokullarında en çok kullanılan bilgisayar, internet ve elektronik tahta kullanımına yönelik kullanma dereceleri ele alınmıştır. Bu araştırmanın en önemli bulgusu, okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknoloji araçlarını yeterli süre içerisinde ve kontrollü bir şekilde kullandıkları zaman, bunun öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisine yönelik görüşlerin olumlu olduğunu yansıtmasıdır. Bu araştırmanın sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanma düzeylerinin öğrenci ilgi ve dikkat düzeyini arttırdığı görülmektedir.

ABSTRACT

PRE-SCHOOL TEACHERS' USAGE CONDITIONS OF INFORMATION
TECHNOLOGIES AND THE OPINIONS ON STUDENTS' INTEREST AND
ATTENTION LEVEL ON IT

GÖK, Aylin

EDUCATIONAL ADMINISTRATION AND SUPERVISION

Thesis Advisor: Prof. Dr. Selahattin Turan

July 2010

This study aimed at investigating effects of preschool teachers' usage of information technologies on students's level of interest and attention. The sample of the study was composed by the 10 pre-school teachers living in Istanbul and the data collection instrument was the 'focus group method'. group meetings have been applied in three sessions with the same group members in 2010. Data assessment was realized in two sessions as data casting and content analysis. In this study, in the field of information technology at pre-schools computer, internet and smart board usage rates was approached. The most important finding of this study is that when the pre-school teachers use the information technologies under control and in enough time, this reflects the opinions of the students' attention and interest. At the end of this study, the usage of the information technologies of the pre-school teacher affect the levels of the students' interest and attention.

İçindekiler	Sayfa No
ÖNSÖZ.....	I
ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
TABLolar.....	V
ŞEKİLLER.....	VII
1.BÖLÜM:GİRİŞ.....	4
1.1. Okul Öncesi Eğitim	4
1.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları	7
1.1.2. Okul Öncesi Eğitimde Kurum Faktörü	6
1.1.3. Okul Öncesi Eğitimde Eğitim-Öğretim Faaliyetlerinin Özellikleri	8
1.2. Okul Öncesi Eğitimde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı	10
1.2.1. Bilgisayar ve İnternet Kullanımı	13
1.2.2. Elektronik Tahta Kullanımı	18
1.3. Öğrenci İlgisi.....	20
1.4. Dikkat Düzeyi	23
1.5. Problem Cümlesi	26
1.5.1. Alt Problemler	26
1.6. Araştırmanın Önemi	26
1.7. Operasyonel Tanımlar.....	27
2.BÖLÜM: İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	29
3.BÖLÜM:YÖNTEM	33
3.1.Yöntem.....	33
3.1.1. Araştırmanın Modeli	33
3.1.2. Çalışma Grubu.....	33
3.1.3. Verilerin Toplanması.....	34
3.1.4. Veri Toplama Formunun Hazırlanması	35
3.1.5. Veri Toplama Formunun Ön Uygulaması	37
3.1.6. Odak Grup Görüşmeleri	37
4.BÖLÜM: BULGULAR VE TARTIŞMA.....	44
4.1. I. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	44
4.2. III. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	55
4.3. IV. Alt Probleme İlişkin Bulgular	61
5. BÖLÜM: SONUÇ	67
5.1. Sonuç.....	67
5.2. Öneriler.....	68
5.2.1. Yapılacak Araştırmaya Yönelik Öneriler.....	68
5.2.2. Uygulamaya Yönelik Öneriler	68
KAYNAKLAR.....	70
EK-1	73
EK-2	74
EK-3	75
EK-4	76
EK-5	78
EK-6	78

Tablolar

Tablo 1: Araştırmanın Akış Tablosu.....	35
Tablo 2: Odak Grup Görüşmeleri Zaman Tablosu	39
Tablo 3: Özel Okullarda Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerine İlişkin Tutumu ve Bunları Etkin Olarak Kullanabilme Düzeyleri ile İlgili Nitel Verilerin Sayısal Analizi.....	45
Tablo 4: Özel Okullarda Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerinden Kullanım Alanlar ile İlgili Nitel Verilerin Sayısal Analizi...56	
Tablo 5: Özel Okullarda Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin Öğrencilerinin İlgi ve Dikkatine Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri ile İlgili Nitel Verilerin Sayısal Analizi.....	61

Şekiller

Şekil 1: Öğrenme-Öğretmede Dikkat Süreci	25
Şekil 2: Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı.....	31
Şekil 3: Türkiye’de Bilgisayar Kullanımı.....	31

I. BÖLÜM

GİRİŞ

0-6 yaşı kapsayan okul öncesi dönemin çocuğun gelişimde stratejik bir önem taşıdığı herkes tarafından bilinmektedir. Bu dönemde çocuğun gelişimini etkileyen bir çok etken vardır. Bunlardan biride teknolojidir. Teknoloji kullanımı okulöncesi eğitim-öğretim sürecindeki tüm eğitim bilimcilerinin önem verdiği bir süreçtir. Her alanda insan yaşamını kolaylaştıran bilişim teknolojileri kullanımı yaygınlaşmıştır. Yaşamımıza bu denli çabuk giren ve hayatımızı kolaylaştıran bilişim teknolojilerinden çocukları uzak tutmak imkânsızdır. Artık çocuklar küçük yaştan itibaren bu teknolojik gelişmelerle karşılaşmakta ve okul öncesi kurumlarına başladıktan sonra da bu gelişmeler şekillenmeye devam etmektedir. Çocuğun eğitim-öğrenim ortamına ilk adım attığı dönem olarak bilinen okul öncesi dönemde çocuk okula başladığı andan itibaren birçok teknolojik gelişmeyle karşı karşıya gelir. Evde ve çevrelerinde televizyon, bilgisayar ve internetle, genelde okulda kullanılan akıllı tahtalarla ve projeksiyon makineleriyle tanışırlar. Öncelikle eğitimciler bilgisayar ve internet kullanımı, interaktif eğitim araçlarını ve kitle iletişim araçlarını eğitim-öğretim içinde aktif ve yararlı bir şekilde kullanmayı öğrenmelidir. Böylece, çocuklarda bu gelişimden faydalı bir şekilde yararlanabilirler.

Öğretmenin amacı, öğretim süreci içerisinde ki bilgi birikimini öğrenciye kazandırmaktır. Kısaca, öğretmektir. Öğretmenlerin bir model olduğu düşünülürse eğer, öğretmenin öğretim şekli ve stili öğrenciyi olumlu veya olumsuz yönde etkileyecektir. Öğretmenler, bilişim teknolojileri kullanma konusunda yeniliklere açık olmalıdır. Öğretmenin kişiliği ve eğitim düzeyi çocukların yeteneklerini ve yaratıcılıklarını ifade etmelerinde, yöneltici bir etkiye sahiptir.

Eğitim, bireyin zihninde ve davranışlarında kalıcı izli davranış değişiklikleridir (İşman, 2008). Alkan (2005) “Teknolojiyi, genel anlamda kazanılmış yeteneklerin işe koşulmasıyla doğaya egemen olmak için gerekli işlevsel yapılar oluşturma” olarak tanımlanmıştır. Bu iki kavramın birleşmesiyle, eğitimde bilişim teknolojileri kullanımı kavramı ortaya çıkmıştır. Eğitim davranışların meydana getirdiği değişiklikler ya da gelişmeler olarak düşünüldüğünde, bu değişikliklere bağlı olarak yeni ihtiyaçlar ortaya çıkmaktadır. Bu ihtiyaçlar arasında, teknoloji kullanımı da yer almaktadır. Bu gereksinimler doğrultusunda eğitim

teknolojisi kavramı ortaya çıkmıştır. Teknoloji, öğrenme ve öğretme yöntemlerinde etkisini göstererek eğitim içinde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

Eğitim ve teknoloji insan yaşamında etkili olan iki önemli öğedir. İnsanın doğal ve sosyal çevresinde kendini ifade etme çabasında iki temel araç olmuştur. Bu iki temel öğe; kültürel, ekonomik ve eğitsel olarak insan yaşamını etkilemektedir (Alkan, 2005). Eğitim İletişimi ve Teknolojisi Kurumu tarafından yapılan tanımda; “Eğitim teknolojisi, öğrenme için gerekli olan düzenlemelerin, gelişmelerin ve uygulamaların, yönetimin ve kaynak işlemlerinin değerlendirilmesidir (İşman, 2008). Çağın gereği olarak herkes ilerleyen teknolojik gelişmeleri takip etmekte ve yaşamın her anında bu teknolojik gelişmelerle kullanmaya başlamıştır.

Eğitimciler için teknoloji ve eğitimin paralel gelişimi öğrenme deneyimini yeniden tanımlama gereğini doğurmuş ve öğrenciler ile eğitim deneyimi arasındaki etkileşimin daha anlamlı, daha etkili ve daha verimli olabilmesi için yeniden tasarlanması ve yeni öğretim yollarının bulunması gereğini ortaya çıkarmıştır (Çakaloz, 2008).

Yapılan araştırmalara göre okuduklarımızın sadece % 10’unu, işittiklerimizin % 20’sini, gördüklerimizin sadece % 30’unu öğrenebildiğimizi, ancak ise iki duyu organı birden girince öğrenme oranının % 50 ye çıktığını göstermektedir ve öğrenme oranını %90’ a çıkartmak için öğrenilenlerin uygulanması gerekmektedir (Çakaloz, 2008, s.37). Bilişim teknolojileri kaynaklarını kullanarak öğrenciler birden fazla duyu organını aktif bir şekilde kullanabilmekte bu etkili bir öğrenme sağlamaktadır. Öğrencilerin ilgi ve dikkat süreleri böylece daha uzun süreli olabilmektedir.

Eğitim kurumlarını değiştirmeye zorlayan en büyük etkenlerden biri de bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişme ve bunların bireylerin yaşamlarına girişindeki hız olmaktadır. Eğitim kurumlarında anaokuluna giden öğrenciden itibaren başlayarak öğrenciler her gün evlerinde bilgisayar, video CD, internet ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum en önemli eğitim girdilerindeki değişmeyi ifade etmektedir. Öğretmenler kolay erişilebilen teknoloji ürünlerini kullanma becerilerini geliştirememeleri durumunda, eğitim programlarında yer alan içeriği geleneksel yollar ve araçlarla aktarmada çeşitli güçlüklerle karşılaşabilmektedirler. Bu güçlüklerin en önemlilerinden birisi öğrencilerin beklenti ve ilgileri ile yaşam alanları içinde yer alan ve bunları etkileyen teknoloji ürünlerinin etkileriyle baş etmek ya da bunları eğitim amaçlarıyla uyumlu olarak kullanabilmektir.

Eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve eğitim olanaklarının yaygınlaştırılması tüm dünyanın gereksinimidir. Hızla gelişen bilişim teknolojileri, sorunların çözümlenmesinde yeni olanak ve seçenekler sunmaktadır. Uluslararası platformda, bu çalışmalara katılmak, ülkemize stratejik ve rekabetçi bir avantaj sağlayacaktır. Bu avantajlara yönelik çözümler, yöresel ve kültürel niteliklerimize uygun olarak özümsemeli ve uyarlanmalıdır. Eğitimde yeni bilişim teknolojilerinin kullanımı ve yaygınlaşması yaklaşık on beş yıl gibi kısa bir geçmişe sahiptir. Bu teknolojilerin üretilmesi, paylaşılması ve sınanması konusunda birlikte hareket etmek çok yararlı olacaktır. Bu durumda yer alan olumsuzlukların başlıca nedenleri vardır. Bunlar; geleneksel eğitim kaynaklarının sınırlı olması, kullanılan eğitim yöntemlerinin pahalı olması ve eğitim yöntemleri ve içeriği, çağın bilgi patlamasına ayak uydurmasına uzak olmasıdır (Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 2001).

Okul Öncesi Eğitim’de bilişim teknoloji kullanımına yönelik çalışmalar bilimsel araştırmalar doğrultusunda geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Okul Öncesi çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak ve uygulamaların gözden geçirilerek adım adım ilerlenerek planlanması kaçınılmazdır. Plansız bir eğitim ve denetlenmeyen bir eğitim programı her zaman sorun çıkarabilir. Bunların önlemini mutlaka almalı ve uygulamalarımızı kontrollü bir şekilde yapmalıyız. “Çocukların gerçek çiçekler yerine yalnızca logo çiçekleri ile oynamalarından korkmak” istemiyorsak, çocuklarımızın dünyadaki gerçek nesnelere tanışmalarına, çevrelerine duyarlı olabilmelerine, hareket edebilmelerine imkan sağlamamız ve iyi insan ilişkilerine de yer veren bir eğitim-öğretim yöntemi uygulamamız gereklidir (Oktay, 1999). Bilişim teknolojilerini koyduğumuz eğitim programımızda her zaman öğrenci odaklı olmalı ve onları yönlendiren öğretmenleri bu konuda yeterli bilgiyle donatılması büyük önem taşımaktadır.

Bilgi toplumu olma yolunda ilerleyen bir toplum olarak bilişim teknolojilerini yaşamımızda ve eğitim alanında kısacası her alanda aktif ve verimli bir şekilde kullanmalıyız. Bu teknolojik gelişmeleri çocukların ilgilerini ve dikkatlerini çekebilecek düzeyde hazırlamalıyız. Etkinlikleri uygularken yetişkin kontrolünde olmasına dikkat etmeli, zamanı verimli kullanmalı, her türlü materyali kullanmalı ve etkili bir öğrenme stili oluşturmalıyız. Çocuklarımızı bugünden başlayarak araştırmayı, öğrenmeyi bilen ve dünyayı tanıyan bireyler olarak yetiştirmeliyiz.

1.1. Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi dönemde, çocuğun tüm gelişim alanlarında desteklenmesi onun sağlıklı bir birey olmasında en önemli faktörlerden biridir. Bu dönemde verilen eğitim, çocuğun geleceğine yön verir. Okul öncesi eğitim kurumları, çocuğu diğer çocuklarla bir araya getirir, çevre-uyarıcı zenginliğini çeşitlendirir ve çocuğun yeteneklerini, ilgilerini ortaya çıkmasını ve geliştirmesine yardımcı olur.

Okul Öncesi Eğitimi, doğumdan eğitim yaşına kadar çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önüne alınarak, çocukların fiziksel, duygusal, dil, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerini sağlayıcı, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, çocukların kendilerine güven duymalarının sağlandığı, ebeveyn ve eğitimcilerin etkin olduğu sistemli bir eğitim diye tanımlayabiliriz.

Çocuk yuvaları 1840'lı yıllarda ilk olarak Fried Froebel tarafından kurulmuştur. Froebel bu yuvaları aile içinde yeterli olarak bakılamayan ya da eğitim ve sevgiden yoksun çocukların bakımını üstlenen yer olarak ifade etmiştir. Froebel Pestalozzi'nin ve Comenius'un görüşlerinden etkilenerek ilk anaokulunu açmıştır. Froebel anaokulu uygulamalarında oyunun eğitimin önemli bir ögesi olduğunu, öğretici oyunların çocukların yeteneklerini geliştirmesi için kullanılması gerektiğini vurgulamıştır (Şimşek ve Çınar, 2008).

Okul öncesi eğitim, 3-6 yaş çocuklarının toplumun değer yargıları doğrultusunda her gelişim alanında çok yönlü bir şekilde ilerlemesini sağlayan, duygu gelişimi ve algılama gücünü kullanarak yaratıcı olmayı sağlayan ve öz denetimi sağlayan bir eğitim sürecidir (Gündoğdu ve Yıldırım, 2008). Uluslararası literatürde okul öncesi dönem, Erken Çocukluk Dönemi olarak bilinmekte ve genellikle iki yaşından itibaren başladığı kabul edilmektedir. Türkiye'de okul öncesi eğitim kurumlarına çocukların gitmeleri yasal düzenlemelerle zorunlu olmasa da çocuğun sağlıklı kişilik gelişimi açısından hayati bir önem taşımaktadır. Bu açıdan tüm çocukların okul öncesi eğitim kurumlarından yararlanmaları konusunda daha duyarlı davranılması önemli görülmektedir (MEB, 1993). Bu amaçla 2009 yılı itibariyle MEB tarafından yapılan yeni yasal bir düzenlemeyle bazı iller pilot bölge olarak seçilmiş ve bu illerde 6 yaş grubu öğrencileri için anaokulu zorunlu hale getirilerek ilk pilot uygulama yapılmıştır. Okul öncesi eğitim özellikle 20. yüzyılın

son çeyreğinde hemen her ülkede giderek daha fazla önem kazanmıştır. Pek çok ülkede değişik okul öncesi eğitim modelleri denenmiş, ulusal ve uluslararası kuruluşların desteği ile çeşitli projeler gerçekleştirilmiştir. Ülkemiz ve diğer ülkeler dikkate alındığında, okul öncesi eğitim her geçen gün daha da yaygınlaşmaktadır.

Okul öncesi eğitimin tanımı için, çocuklarda kasıtlı istendik ve yaşantı yoluyla oluşan davranış değişiklikleri de denilebilir. İstendik davranışlar; yeni davranışlar kazandırır ya da beğenilmeyen eski davranışları değiştirir. Bu beğenilmeyen davranışlar; toplum içerisinde istenilmeyen davranışlardır (Çetinkaya, 2006).

Çocuğun tüm gelişim alanlarındaki becerileri yaşamının ilk yıllarında aile içinde oluşmaktadır. Bu nedenle, çocuğun öğrenim ve gelişimi için en önemli rolü aile oluşturur ve bu durum okul öncesi kurumlarıyla desteklenir. Çocuk gelişimi için elverişsiz olan ortamlarda kurumsal bakım ve eğitimin önemli bir yeri vardır ve müdahale vasıtası işlevi görür. Okula hazır olma, öğrenme ve okul başarısı üzerinde bu müdahale programlarının etkisi olduğunu gösteren birçok araştırma vardır. Çocukların yaş, gelişim düzeyi, ilgi ve ihtiyaçları, bireysel ayrıcalıkları ve çevresel faktörler dikkate alınarak “çocuk merkezli” eğitim programlarının hazırlanması, eğitim kalitesini okul öncesi kurumlarında belirleyen en önemli faktörlerden birisidir (AÇEV, 2002).

Erken çocukluk döneminde, okul öncesi eğitimin varlığı, farklı açılardan değerlendirilmesi gereken bir konudur. 1986’da, ABD’de yayınlanan “Erken Çocukluk Eğitimi Ulusal Birliği (NAEYC) Komisyon Raporu’nda, okul öncesi dönemin gelişimsel uygunluğu olumlu ve olumsuz yönlerden değerlendirilerek ele alınmıştır. Bu bağlamda; müfredat hedefleri, öğretim stratejileri, sosyal-duygusal gelişim rehberi, dil gelişimi ve okuma-yazma, algısal gelişim, fiziksel gelişim, estetik gelişim, motivasyon, öğretmen-ebeveyn ilişkisi, çocukların değerlendirilmesi, programa giriş, öğretmen nitelikleri, görevliler konuları kapsamlı bir şekilde açıklanmıştır (Çetinkaya, 2006, s.13). Erken çocukluk hizmetlerinde Anne-Çocuk Eğitimi Programı gibi farklı modellerin kullanımı yaygınlaştırılmaktadır. 2010 yılı da 6 yaş çocuklar için hizmetlerin yüzde 80’inin kurumsal model, yüzde 20’sinin diğer modeller ile verilmesi öngörülmektedir. Buna göre 2010 yılında 1 milyon 304 bin olacak 6 yaş grubu çocuğun 1 milyon 43 binin kurumsal model, 261 bininin diğer modeller ile eğitimi sağlanması önerilmektedir (TUSİAD, 2005, s.19).

Son yıllara kadar olan çalışmaların büyük bir kısmı çocuğun bakımı, sağlığı ve fiziksel gelişimine yönelik olurken, son yıllarda ise bu çalışmalar yaşamın ilk 6 yılının fiziksel, duygusal ve sosyal gelişmeler açısından kritik bir dönem olduğu ortaya çıkarılmış ve bu toplumun büyük kısmı tarafından kabul görmüştür (Şimşek ve Çınar, 2008).

1.1.1. Okul Öncesi Eğitimde Kurum Faktörü

2007-2008 Eğitim-öğretim yılında 949 anaokulu, 22. 506 kurumda, 36. 236 derslikte, 25. 901 öğretmenle, 15. 934 kadrosuz usta öğreticiyle, 701. 762 çocuğa okul öncesi eğitim verilmiştir. Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak 947 Anaokulu ve 33 bin anasınıfı vardır. Bunun yanında Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu’na bağlı olan yuva diye adlandırılan kurumlarımız ve özel öğretime bağlı kurumlarımız bulunmaktadır (İnanlı, 2008).

Okul öncesi eğitim kurumları kapsamında hizmet veren kuruluşlar için kullanılan kavramlar genel olarak şu şekilde tanımlanabilir:

Anaokulu: 36-72 aylık çocukların eğitimleri amacıyla açılan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okul öncesi eğitim kurumudur.

Anasınıfı: 48-72 aylık çocukların eğitimleri amacıyla ilköğretim okullarını bünyesinde açılan okul öncesi eğitim kurumudur.

Uygulama Sınıfı: 36-42 aylık çocukların eğitimleri amacıyla açılan, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı diğer öğretim kurumlarının bünyesindeki okul öncesi eğitim kurumudur.

Özel Türk Anaokulu: 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’na göre açılan 36-72 aylık çocuklara eğitim veren okul öncesi eğitim kurumudur.

Özel Yabancı Anaokulu: 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’na göre yabancı uyruklular tarafından açılan 36-72 aylık çocuklara eğitim veren okul öncesi eğitim kurumudur.

Özel Azınlık Anaokulu: 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’na göre açılan, azınlık vatandaşlarının 36-72 aylık çocuklarına okul öncesi eğitim veren kurumdur (Okul Öncesi Eğitimi Komisyon Raporu, 1993).

1.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Milli Eğitim Bakanlığı (1993), okul öncesi eğitimin amaçlarını belirtirken okul öncesinin çocuğun gelişiminde her alanda etkili olduğunu belirtmektedir. “Okul öncesi eğitim kurumları; kişiliğin şekillendiği bu dönemi, çocukların fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimleri açısından en sağlıklı şekilde geçirmesini, onları hayata hazırlamayı ve aileyi okul öncesi eğitimi konusunda bilgilendirmeyi amaçlamaktadır”.

Okul öncesi eğitimin tanımı, amaç ve hedefleri birçok kaynakta yer almaktadır. Okul öncesi eğitimi çocuğun tüm gelişim alanlarına yöneliktir. Okul öncesi eğitim kurumuna başlayan çocuklar gelişim alanlarına yönelik eğitimlerini bu kurumlarda öğrenmeye başlarlar. Okula başlayan çocuk; çevresini ve kendini temiz tutma, sağlıklı beslenme, grup içerisinde oyun oynama ve yardımlaşma, etkinlikler sırasındaki uygulamalarda materyalleri ve malzemeleri özenli ve düzgün kullanma ve tutumlu olma alışkanlıklarını kazanırlar. Genel olarak çevrede çıkabilecek kazalara karşı uyanık ve tedbirli olmayı kendilerine güvenerek ve cesaretle öğrenirler. Çocuklar duygusal alanda kendini ifade edebilecek tutum ve davranışlarını öğrenirler. Başladıkları işi yarım bırakmadan tamamlamaya çaba harcarlar (Demiral, 1989).

Milli Eğitim Temel Kanunda (1993), “Okul öncesi eğitimi, mecburi ilköğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar” der. Bu kanunda yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak 20. Maddesinde belirtilmiştir. Bu kanuna göre okul öncesinin amaçları ise; çocukların gelişim alanlarında ilerlemelerini ve iyi alışkanlıklar kazanmalarını sağlamak, eğitimde fırsat eşitliği sağlamak, çocukları ilköğretime hazırlamak ve Türkçe’yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Özetle, okul öncesi dönem çocuğun yaşamında önemli bir yere sahiptir. Çocuk doğduğu andan itibaren ebeveynleriyle beraber birçok deneyim kazanır. Okul öncesi yaşına (3-6 yaş) geldikten sonra da bu deneyimlerine okul öncesi eğitim kurumlarına başlayarak devam eder. Bu süreçte, kendi akran grubuyla sosyal bir ortam içine girer ve paylaşmayı, sorumluluk almayı, grup içerisinde kendini ifade etmeyi öğrenir. Okul öncesi eğitim kurumlarına başlayan her çocuğun eğitiminde, bireysel farklılıklar dikkate alınarak, bilişsel alanda, sosyo-duygusal alanda, psiko-motor alanda, dil gelişimi ve öz-bakım becerileri alanında desteklenmesi sağlanır.

1.1.3. Okul Öncesi Eğitimde Eğitim-Öğretim Faaliyetlerinin Özellikleri

Okul öncesi dönem temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanıldığı bir dönem olduğu için bu kritik yıllarda, eğitim tesadüflere bırakılmamalıdır. Bu nedenle okulöncesi dönemindeki eğitim bilimsel ve sistematik bir şekilde yürütülmelidir. Bu yaş çocukları her şeyi çok kısa sürede öğretilen her bilgiyi çok hızlı bir şekilde öğrenmektedirler. Okul öncesi yıllarda çocuklar, yakın çevrelerine karşı çok duyarlıdır ve hareketli, meraklı, araştırmacı bir kişilik özelliği sergilerler. Hayal güçleri kuvvetlidir. Günlük yaşamda karşılaştıkları olayların nedenleri ve sonuçları arasında ilişki kurmaya çalışırlar ve sürekli soru sorarlar. Birey, yaşamı boyunca, hiçbir dönemde 3-6 yaşlarında olduğu kadar aktif değildir. Bu dönemde büyük bir enerjiye sahiptir. En önemli işi öğrenmektir. Çevresindeki tüm canlı ve cansız objelerin, algıladığı bütün olayların ne olduğunu sorgular ve büyük bir hızla kendisine mal eder (Kaçar, 2006, s.7). Okul öncesi dönemde hazırlanan programlar, yaratıcı, yenilikçi, problem çözme becerilerini geliştirici, gelişim düzeylerine uygun ve onların isteklerini karşılayacak seviyede hazırlanmalıdır.

Okul öncesi dönemde, eğitim-öğretim programları planlı bir şekilde hazırlanılarak MEB'e bağlı bir şekilde yürütülür. Bu programlar hazırlanırken çağdaş program geliştirme yöntemleri kullanılarak geliştirilmiştir. Bu planlar yıllık planlar ve günlük plan olmak üzere oluşturulur ve okul öncesi öğretmenleri tarafından hazırlanır.

Okul öncesi eğitim programları, 1994-1995 yıllarında ortaya çıkararak uygulanmaya başlanmıştır. Program ilk kullanılmaya başlandığında programdaki eksiklikler olduğu fark edilmiş ve geliştirilmesi gereken noktalar esas alınarak 0-36 aylık Kreş Programı aynen bırakılmış, Anaokulu ve Anasınıfı Programları "36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı" olarak yeniden düzenlenmiştir (MEB, 2002). Eğitimciler, bu programlara uygun olarak kendi okulunun ve öğrencilerinin gelişim düzeylerine uygun bir şekilde kendi yıllık planını hazırlamaktadırlar. Bu yıllık planlar doğrultusunda da günlük planlar hazırlanmaktadır.

Günlük program hazırlanırken hedeflere ulaşmak için okul öncesi eğitim kurumlarında, serbest zaman etkinliklerine, Türkçe dil etkinliklerine, oyun etkinliklerine, müzik etkinliklerine, fen ve doğa çalışmalarına, okuma-yazmaya

hazırlık çalışmalarına, matematik etkinliklerine ve rutin etkinliklere mutlaka yer verilerek hazırlanır. Bu etkinlik başlıkları kullanılarak günlük program hazırlanır ve uygulanır. Hazırlanan bu programdan eğitimci sorumludur ve günlük olarak uygulanır. Eğer programı aksatacak durumlar o gün söz konusu ise eğitimci tarafından esnek bir tavır sergilenerek program uygulanabilir.

Oyun, çocukların keyifli zaman olarak geçirdikleri ve en sevdikleri zaman dilimidir. Hazırlanan ve uygulanan etkinliklerin oyun etkinlikleriyle birleştirilerek yapılmasıyla çocukların daha aktif ve etkin katılımı sağlanabilir.

Çocukların için iyi düzenlenmiş bir çevre önemlidir. Bu yüzden bu çevre okul yönetimi ve eğitimci tarafından iyi bir şekilde düzenlenerek oluşturulmalıdır. Bu çevre çocukların ilgilerin, gelişimsel düzeylerini ve öğrenme tarzlarını iyi yansıtabilecek bir tarzda olmalıdır (Darıca, 2004, s.24). Öğrenme çevreleri düzenlenirken sınıf içerisinde köşeler oluşturulur. Bu köşeler, öğrencilerle birlikte hazırlanıp düzenlenebilir. Bu köşeler; oyun köşesi, evcilik köşesi, fen ve doğa köşesi, müzik köşesi, müzik köşesi, masa başı oyunları köşesi, blok köşesi ve kukla köşesidir. Bu köşeler sınıf içerisinde düzenlenirken eğitimci köşelerin amaçlarına göre bir düzen içerisinde köşeleri yerleştirmelidir. Sınıf düzeni içinde eğitim köşelerinin yeri önemlidir. Sesli ve sessiz aktivitelerin yapılacağı köşeler yan yana koyulmamalıdır. Köşelerde yapılacak etkinliklerin amaçlarına göre köşeler düzenlenmelidir.

Eğitim etkinlikleri uygulanırken; etkinliklere çocukların aktif katılımı sağlanarak sorumluluk almaları sağlanmalı, etkinlikler bireysel çalışmalarla büyük ve küçük kas becerilerine uygun şekilde hazırlanmalı, çocuğun günlük yaşantısından yararlanılarak hazırlanmalı, etkinlikler çocukların bildikleri ve ilgilendikleri konularla hazırlanmalı, geliştirilmeli ve zenginleştirilmeli, etkinlikler uygulanmadan önce gerekli materyaller önceden hazırlanmalı, çocukların etkinliğe aktif şekilde katılımı sağlanmalı, etkinlikler kendi içerisinde bir bütün oluşturmalı, etkinliklerin uygulanmasında esneklik ilkesi göz önünde tutulmalıdır (MEB, 2002). Etkinliklerin uygulama esnasında çocuklara neler yapılacağı eğitimci tarafından anlatılmalı, eğitimci yapılan etkinlikte rehber durumunda olmalıdır. Çocukların bireysel farklılıklarına göre etkinlikler düzenlenmeli ve uygulanmalıdır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında hazırlanan programlar çocuğun gelişim alanları göz önüne alınarak uygulanır ve değerlendirilir. Bu gelişim alanları; psiko-motor alan, bilişsel alan, sosyal-duygusal alan, özbakım becerileri ve dil gelişimidir.

Psiko-motor alan; çocukların kendi bedenlerini kullanabilme becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Büyük kas motor gelişimi, küçük kas motor gelişimi, el-göz koordinasyonu, motor kontrolünün kazanılması ve hareket eğitimini kapsar. Bilişsel gelişim; çocukların çevreleriyle gelişimini ve düşünce şekillerini geliştirmeyi içermektedir. Bu gelişim alanı okul öncesi dönem çocuklarında; problem çözme becerilerini geliştirmeyi, neden-sonuç ilişkisi kurmayı, kavramları algılamasını, taklit etme ve hafızada tutma becerilerini kazandırmayı, gruplandırma ve sınıflandırma çalışmalarını içermektedir. Öz bakım becerileri, küçük çocukların temizlik, beslenme, uyku vb. fiziksel gereksinimlerini kendi kendilerini karşılayabilmeleridir. Yetişkin desteğinin azaltılarak çocuğun bu becerileri kendi kendine yapmasını amaçlamaktadır. Dil gelişimi; çocuklarda dinleme becerilerini ve ifade edici dil gelişimini destekler. Bu gelişim alanında üç amaç vardır. Çocukların dili kullanarak zevk alarak iletişim kurmalarını amaçlamak, her çocuğun çevresindeki diğer kişilerle etkileşimli iletişim kurmasını sağlamak ve çocuğun dille ilgili becerilerde potansiyelini en iyi şekilde kullanabilmesini desteklemek içindir. Sosyal-duygusal gelişim; iki farklı gelişimi içerir. Çocuğun bir grubun üyesi olarak büyümesi ve gelişmesiyle beraber, çocuğun duygularının da gelişiminin gözlemlendiği bir alandır (Darıca, 2004).

Eğitimin değerlendirilmesinde ise, çocuğun gelişimin değerlendirilmesi, programın değerlendirilmesi ve öğretmenin kendini değerlendirmesi olarak farklı yönlerden değerlendirmeler alınmalıdır. Yapılan değerlendirmelerde çocuk tek bir gözlem sonucuna göre değerlendirilmemeli, kendi yaş grubuna uygun ve daha sık gözlemler yapılmalıdır (MEB, 2002). Eğitimci değerlendirmeleri yaparken objektif bir şekilde hem kendini hem de öğrenciyi değerlendirmelidir.

1.2. Okul Öncesi Eğitimde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı

İçinde bulunduğumuz çağda, gelişmiş toplum olabilmenin en büyük ölçütleri içinde bilişim teknolojilerini kullanabilme yer almaktadır. Bilgiyi artık hem öğrenmek hem de etkin bir şekilde kullanmak şarttır. Bireylerin sürekli bir öğrenme süreci içerisinde kullandıkları bilgiyi uygulama becerilerine sahip olabilmeleri gerekir. Bilgi toplumunda buna ihtiyaç vardır.

Okul öncesi dönemden itibaren verilen eğitim-öğretim programında çocuk küçük yaştan itibaren çevresinde sürekli iletişim araçlarıyla karşılaşır ve bunları kullanmasa da o yaştan itibaren ne olduğunu sorgular ve merak duymaya başlar.

Okula başladığı zaman, bu araçları tanır ve nasıl kullanıldıklarına, ne işe yaradıklarına tanık olur. Böylece bilgiyi etkin bir şekilde kullanabilme sürecine ilk adımını atar.

Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılması ve yaygınlaştırılmasına yönelik ilköğretim kademesinden başlanarak bilgisayar destekli eğitime geçilmesi, her okula internet erişiminin sağlanması ve eğitim programlarına uygun eğitim materyallerinin üretilmesi çalışmaları devam etmektedir. MEB, bilişim teknolojilerinin Türk eğitim sistemine entegre edilebilmesi için birçok çalışmayı gerçekleştirmiştir (Şahin ve Çınar, 2008).

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerden çağımız etkilenmektedir. Bu da eğitim ve toplum arasındaki ilişkilerini de etkilediği için bireyler bu gelişmeleri takip etmeli ve günlük yaşamlarında kullanmaları gerekmektedir (İşman, 2008, s.42).

Eğitim teknolojisindeki gelişmeler; yeni teknolojik gelişmeler, öğrenme-öğretme süreçleri, eğitim ortamları, program düzenleme yöntemleri, eğitimde insangücü ile ilgili gelişmeler olmak üzere kategorilere ayrılır (Alkan, 2005).

Ülkemizde eğitim sektörünün öğretim faaliyetleri içerisinde bilişim teknolojileri kullanımına önem verilmesi son yıllarda büyük artış göstermiştir. Eğitim bünyesinde bulunan öğretmenler bunun bilincine varmış, bu alanda bilişim teknolojisi açısından sürekli gelişmeler gösterecek eğitimler uygulamaya koyulmuş, evlerinde ve çevrelerinde sık kullanmaya başlayarak bu açığı kapatmaya başlamışlardır.

MEB 2492 sayılı Tebliğler Dergisi'nde (1998) Bilgi toplumunu, "bilgiyi arayan, ona ulaşabilen, ulaştığı ve elde ettiği bilgileri sınıflandırarak depolayabilen ve en iyi şekilde değerlendirebilen bireylerden oluşan toplumdur" şeklinde tanımlamaktadır.

Her alanda başarılı ve kaliteli eğitim veren olan özel okul ve devlet okullarında eğitim teknolojisinin etkin bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Öğretmenler ve öğrenciler bu okullarda etkinliklerini bilgisayar ve dil laboratuvarlarında, fen bilgisi ve deney setleriyle, televizyon, VCD-DVD, vb. teknolojileri yaygın olarak kullandıkları görülmektedir. Bu okullar teknolojiyi kullanmakta, üretmekte ve yaymaya çalışmaktadırlar (İşman, 2008, s.42).

Eğitim literatüründe; bilgisayar, internet, çoklu ortam, bilgisayar destekli eğitim kavramları sık görülmeye başlaması bu yöndeki gelişmelerin bir göstergesidir (Aytaç, 2006). Teknolojik gelişmelerle artık her alanda karşılaşmaktayız.

Öğretmenlerin bu gelişimi takip etmeleri hem de öğretimde verimliliği arttıracak yeni öğretim yöntem ve tekniklerini geliştirmeleri gerekir. Maddi imkanları iyi olan özel okullarımızın büyük çoğunluğunda bilgisayar, televizyon, tv, projeksiyon makinesi ve akıllı tahtalar ile her türlü iletişim teknolojilerine uygun alt yapı bulunmaktadır.

Günümüzde bilişim teknolojisine dayalı öğrenme yöntemlerinin temelinde iki tür yaklaşım vardır. Bunlar; yapılandırmacılık ve bilişsel öğrenme yaklaşımlarıdır. Bilişsel kurama göre; öğrenme problemin daha iyi anlaşılabilmesini sağlayan bir süreçtir. Öğretim, öğrenenler tarafından bilginin doğru sunumunu kolaylaştıracak belirli aktivitelerden oluşur. Yapılandırmacılara göre; bilgi bireysel ve toplumsal olarak yeniden yapılandırılabilir. Önemli olan bilginin transferinden çok bilginin elde edilmesine ve geliştirilmesine yönelik uygun ortamların geliştirilmesidir (Aytaç, 2006). Okul öncesi öğretmenleri de yaşam boyu elde ettikleri bilgi, beceri ve tutumları eğitim ortamına aktarmada kendi yaşamışlıklarını, alışkanlıklarını öğrenciye aktarabilmelidir. Öğrenci, eğitimciden gördüğü model alma yönteminde olduğu gibi bir etkileşim içinde bulunacaktır.

Öğrencilerin hızla gelişen bilişim toplumunda; yeni bilgi ve beceri alanlarında uzmanlaşması, analiz ve karar alma yeteneklerin sahip olması, büyük bilgi yığınları içerisinde dolaşmayı öğrenmesi gerekmektedir. Bu süreçte; öğretmen merkezli bir eğitim anlayışı hayata geçirilerek, öğrencilere 21. yüzyılın yeni bilgi ve becerileri kazandırılmalıdır. Öğrenci merkezli eğitim sisteminde; öğretmenin içerik uzmanı, bilgi kaynağı ve bilgi transferi rolü yerini kolaylaştırıcı, bilgi rehberi bilgi rotasını belirleyen kaptan ve öğrencilerle birlikte öğrenen rollerine bırakmıştır. Öğretmen bu yeni rolleri, yeni bilgi ve becerileri kazanması gerekmektedir. Bilişim teknolojisi, öğretmenlerin ve öğrencilerin yeni rollerine uyumda ve öğrenci merkezli eğitime geçişte güçlü araçlar olarak destek vermektedir (UNESCO, 2002). Bu yeni süreci kullanmaya başlarken öğretmenler bu sürece katılım göstermeye başladıktan sonra bilişim teknolojisine ait araç-gereç ve materyalleri kullanmaya alışacaklar, hatta bunları günlük yaşantılarında kullanma becerilerine sahip olacaklardır.

Yeni nesil öğretmenler, yeni öğretme araçlarını kullanma ve sorumluluğu altındadır. Bu öğretmen araçları 1940'lardan beri on beş kat artmış olan basılı materyalleri, binlerce yeni filmleri, görsel ve işitsel gereçleri, teypleri, film şeritlerini, slaytları, modelleri, koleksiyonları, iki boyutlu projekte görsel gereçleri ve bunlara ek olarak bilgisayara dayalı ortamları içermektedir (Alkan, 2005).

1.2.1. Bilgisayar ve İnternet Kullanımı

Teknolojinin eğitimde kullanımı radyo, TV, video ve tepegöz gibi araçların okullarda kullanımına bağlı olarak oldukça eski tarihlere gidebilmekle birlikte günümüzde eğitim kurumların gelişimi ve niteliğini etkileyen en önemli gelişme bilgisayar, internet ve ilişkili teknolojiler olmaktadır. Günümüzde hemen hemen her okulda bilgisayar ve internet bulunmakta, ayrıca öğrencilerin derslerde aktif bir şekilde kullanabilmeleri için bilgisayar laboratuvarları oluşturulmaktadır.

Bilgisayarların eğitim-öğretimde kullanılmasıyla eğitim kalitesinin yükseldiğini söyleyebiliriz. Bilgisayar ve bilgisayar paket programları eğitim-öğretimde sıklıkla kullanılmakta ve hatta eğitim programları bilgisayar destekli eğitim programları şeklinde hazırlanmaktadır. Öğrenmeyi bilgisayarlar desteklerler. Merrill ve arkadaşları (1992), Gagne'nin bilgisayar ile ilgili öğrenmeleri; ayrımlı öğrenme, kavramlar, kurallar, problem çözme, sözel iletişim, motor yetenekler ve yetenekler olarak açıklamıştır (İşman, 2008, s.434).

Bilgisayardan, anaokulu dâhil her öğretim kademesinde yararlanmak mümkündür. Anaokuluna gelen çocuklar beş yaş öncesinde, özellikle yürümeyi ve ana dilini hızla öğrenmektedirler. Bazı çocuklar ilkokula kayıt olmadan önce okuma ve yazmayı da öğrenebilirler. Bu tür bilgi ve beceriler bilgisayarla desteklenebilmektedir (Sakin, 2001).

Teknolojik gelişimler içinde bulunduğumuz bu dönemde, bilişim teknolojileri herkese ve özellikle öğrencilere yeni ve heyecan verici olanaklar sağlayarak, öğrenme ve öğretme yöntemlerini değiştirmektedir. Eğitim dünyasına yeni olanaklar sunulmuş ve e-postanın ve internetin gelişi öğretmenleri, öğrencileri ve yöneticileri yer ve zaman kısıtlaması olmaksızın birbirlerine bağlamıştır. Bu yeni dünya, aynı zamanda uygun e-öğrenme materyallerine ulaşabildikleri sürece, her yaştaki öğrencinin istekleri zamanda ve istedikleri hızda öğrenmelerine izin vermektedir (MEB, 2004). Bilişim teknolojileri hayatın her alanında her zaman ihtiyaç duyulan önemli araçlar haline gelmiştir. Eğitim-öğretim bir parçası olarak bilgisayar ve internet kullanılmaya başlanmıştır. Eğitimci yeterlilikleriyle ve bilinçlendirilmesiyle de bu süreç hızlanmaktadır.

Eğitim aracı olarak bilgisayar, oldukça eski bir olgudur. Eğitim aracı olarak bilgisayar kullanımı, birbirinden farklı yaklaşımlarla yapılan uygulama ve araştırmalarla farklı yaklaşımlarla gerçekleştirilebileceği ortaya koyulmuştur. Genel

olarak bilgisayar kullanımını, bilgisayarla bilgi aktarımı, laboratuvar ortamının ve cihazlarının simülasyonu ve araştırmacı olan bilgisayar olarak tanımlayabiliriz (Taşçı, 1994).

Bilgisayarın eğitim ve öğretimde etkin kullanımı bir yenileşme olarak görülebilir (Hızal,1989). Bundan dolayı öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime yönelik davranış ve tutumları, beklentileri, görüşleri ve önerileri oldukça önemlidir. Öğretmen kendini ne kadar bu konuda geliştirir ve beklentileri yüksek olursa etkinlik içerisinde uyguladığı derslerde daha verimli bir şekilde olur. Eğitim ve öğretim sürecinde, bilgisayarın eğitim sistemine girmesiyle okul programlarında değişiklikler ve bilgi akışına yeni boyutlar getirmiş, kalıplaşmış bilgi aktarımına giren eğitim sistemlerinde köklü değişikliklere neden olmuştur (Uşun, 2004, s.36).

Bilişim teknolojileri öğrenme-öğretme sürecine yardımcı olmaktadır ve hızlı öğrenen öğrencilerin kısa zamanda daha çok bilgi öğrenmesini sağlar. Yavaş öğrenen öğrencilere ise, bilgileri mantıklı ve düzenli bir şekilde sunduğu için istedikleri zaman tekrar yapabilme ve öğrencilerin bireysel öğrenmelerini yaratıcılıklarının gelişmesine yardımcı olur. Ayrıca, hata yapmaktan korkan öğrencilerin hatalarını düzeltmelerine olanak verir ve bilgileri uzun süreli saklama imkânı verir (İşman, 2008, s.435).

Eğitim için bilgisayarın kullanım şekilleri içinde en fazla dikkati çeken ve üzerinde en çok çalışılan şekil olan bilgisayar destekli eğitim, öğrencilerin belli konuları öğrenmelerine destek olacak ortamları sağlamaya yönelik olarak kullanılmaktadır. Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE), bilgisayarın öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığı, öğretim sürecini ve motivasyonunu güçlendiren, öğrencinin kendi öğrenme hızına göre yararlanabileceği, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisi ile birleşmesinden oluşmuş bir öğretim yöntemidir (Şahin ve Yıldırım, 1999).

Eğitimci, bilgisayarın çocuklar için faydalı olacağı konuları kavraması gerekir. Çocukların problem çözme becerilerine ve işbirliği yapma konusunda faydalı olacağını kavramalıdır ve çocuklara rehberlik edip, onları bilgisayar kullanırken aktif olmalarını sağlamalıdır. Eğitimci, bilgisayarı öğrenme ortamında yardımcı bir materyal olarak seçerlerse ve kendilerini bilgisayar kullanırken rahat hissedilerse eğer bu materyalden faydalanmak için daha fazla yollar arayabileceklerdir (Arı ve Bayhan, 2003). Eğitimci, kendine uygun ve öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekebilecek, eğitimde kalıcılığı arttıracak şekilde etkinlik yöntemleri

seçmelidir. Daha önceden uygulayacağı materyalleri hazırlamalı ve bunları hazırlıklı bir şekilde sunmalıdır.

Bilgisayarla eğitim, ilk zamanlar çok fazla hazırlık gerektirebilir ama sınıf yönetimini kolaylaştırdığı için bilgisayar kullanımıyla sınıftaki disiplin problemleri azalmakta ve çocukların okula gelme güdüsünü arttırdığı görülmektedir. Ayrıca az vakit alacağı için, işleri kolaylaştırmakta ve çabuklaştırmaktadır (Arı ve Bayhan, 2003). Öğretmenler, okul yaşamlarında ve derslerinde bilişim teknolojilerini kullandıkça ve bilgiyi depoladığı sürece her sene kaynaklarına yenilerini ekleyerek devam edeceklerdir. Böylece öğretmenin ilk zamanlar hazırlık aşamasında hazırladığı zaman daha da azalarak devam edecektir.

Bilgisayar destekli eğitimin, eğitim-öğretim programı içerisinde kullanılırken öğretmen ve öğrenciyi etkilediği bazı sınırlılıklar vardır. Bazı uzmanlara göre, bilgisayarlar öğrencileri bireyselleştirmekte ve öğrencinin sınıf içerisinde etkileşimini azaltmaktadır. Öğretmenlerin, bir eğitim yazılımını kullanabilmeleri için özel donanın ve beceri gerektirir. Eğitimcinin kullandığı her materyalin, eğitim programında yer alan amaç ve hedefleri destekliyor olması gerekir. Ayrıca eğitimsel yazılımlar öğretimsel nitelik olarak öğrenciyeye etkin öğrenmeyi sunabilmesi gerekir (Şahin ve Yıldırım, 1999).

Arnas (2005), okul öncesi dönemde bilgisayar destekli eğitim konusunda yaptığı araştırmada, çocukların öğrenme ve gelişimini bilgisayarın nasıl etkilediği ve bilgisayarın bir eğitim aracı nasıl kullanılması gerektiği konusunu tartışmıştır. Bu araştırmasında, sınıfta bilgisayar kullanılmasının amacını daha çok çocuklarda problem çözme becerisini geliştirmek ve yaratıcılığı arttırmak olduğunu belirtmiştir.

Yaşam boyu eğitimin yaygınlaşması, bilgiye ulaşımın kolay olması ve bilginin hızla gelişmesiyle internet, eğitim sistemi içerisinde sık sık kullanılmaya başlanmıştır. İnternet kullanılmaya başlandıktan sonra, çeşitli değişiklikler meydana gelmiştir ve bu teknolojiyle eğitim sisteminin temel özellikleri değişmiştir (İşman, 2008).

Bilgisayar kullanımıyla beraber internet kullanımı da okullarda yaygın bir şekilde ilerlemektedir. Eğitim sistemimiz içinde hem öğretmenler hem öğrenciler internet kullanıma adapte olmaya başlamışlardır. Okul öncesi kurumlarında etkinlikler sırasında öğrencilerle internetten çeşitli çalışmalar yapılabilir. Öğrencilerle on-line bağlantılı bir oyun oynanabilir, öğrenilen konularla ilgili resimlere bakılabilir, video ve slayt gösterileri izlenebilir. Bütün bunları yapmadan

önce eğitimci öğrencilerin ilgi ve dikkatini nasıl sağlayacağına dair bir plan yapmalıdır. İnternet bağlantısını kontrol etmeli, uygulanacak web adresleri önceden belirlenmeli kısacası internet hakkında bir bilgiye sahip olmalıdır.

İnternet ve internet ağlarının okullarda kullanımı için birçok neden ve yol vardır. Öğrencilerin bilişim öğrenmeleri başta olmak üzere, kubaşık çalışma ve farklı yazılım ortamlarına ulaşma da olmak üzere çok fazla nedeni vardır. Öğrenci ve öğretmenler yeni bilgi kaynaklarına ulaşarak birçok bilişsel etkinlikte bulunabilirler (Akpınar, 2005, s.123). Hinchliffe'nin (1996) yaptığı bir çalışmada okul öncesi eğitim öğretmenliği öğrencilerinin internet kullanımını öğrenmelerini sağlamıştır. Bu çalışma okul öncesi eğitimde ve çocuk gelişiminde okul öncesi eğitim öğretmenliği öğrencilerinin sınıf ortamında internet kaynakları ile tanıştırılmasını amaçlamıştır. Öğretmen adayları web'te bulunan kaynaklardan oluşan paket bilgiler oluşturmuşlardır. Web'i ders planı hazırlamak için kullanma yollarını, Web'te erken çocukluk dönemini kapsayan belli konuları ve konularda ki çeşitli soruların yanıtlarını ERIC ve konu ile ilgili diğer web kaynaklarını tarayarak araştırmışlar, belli konular ya da çocuk bakım merkezleri gibi belli sektörleri temsil eden çalışmalar hakkında oluşturulan web sitesindeki kaynaklar yardımıyla bilgi sağlamışlardır (Sakin, 2001).

Çocuklar internet sitelerinden bilgi kaynağı olarak, iletişim kurmak etkileşim sağlamak ve yaptıklarını yayınlama amacıyla da kullanabilirler. Ses ve video görüntüleri ile zenginleştirilmiş web siteleri çocukların sorgulamalarını ve keşfetmelerini sağlar (Arnas, 2005, s. 36-47). Çocuklar bu yaş döneminde her şeyi sorgular ve merak ederler. Çocukların meraklarını çekecek etkinlikleri hazırlamak öğretmenin görevidir. Öğretmen çocuklar arasında bireysel farklılıkları algılar ve anlar. İnternet üzerinde seçtiği siteleri de her çocuğun kendi ilgi ve ihtiyacı doğrultusunda ve ihtiyaçları doğrultusunda seçebilir. Böylece daha etkin ve aktif bir öğrenme ortamı oluşur.

İnternet, dünya çapında bilgisayarların birbiri ile bağlandığı ağ olarak tanımlanabilir. Boldt, Gustafson ve Johnson (1995)'a göre internet, öğrencilerin öğrenme alışkanlıklarını ve deneyimlerini zenginleştirmek için kullanabilecekleri mükemmel bir araçtır. Bu aracın kullanılmasında ilk hedef, öğrencileri internet ile tanıştırmak, onların dünya çapında oluşturulmuş bu ağın bir parçası olma tutumlarını kazanmalarına yardımcı olmaktır (22 Nisan 2010 tarihinde <http://www.onceokuloncesi.com/nternet-ve-e-t24789.html> sitesinden alınmıştır). Bu

bağlamda, okul öncesinde internet kullanımını öğretmen kontrolünde öğrenciyle bilgi paylaşımını kolaylaştırır, sunduğu efektler ve resimli görsel öğeler daha canlı ve etkileşimli bir eğitim-öğretim ortamı sunar.

İnternet'in eğitime girmesiyle öğretmen ve öğrenci rolleri değişmiştir. Bilgisayar destekli öğretimde internet'in etkisi çok fazladır. Son yıllarda web'in uzaktan eğitim uygulamalarında kullanıldığını görmekteyiz. Bilgisayar destekli eğitimde kullanılan en önemli uygulamalardan birisi de akıllı öğretim sistemleridir (Sakin, 2001).

Bilişim teknolojileri çocuklar üzerinde çok önemli bir etkiye sahiptir ve bilişim teknolojilerinin nasıl kullanılacağını bilmek gerekir. Çocukların öğrenmesinde bilişim teknolojilerinin maksimum derecede kullanılması ve bilişim teknolojilerinin eğitimle entegre edilmesi için 4 kritik adım vardır: gelişimsel olarak uygun programın seçimi, uygun web sitesinin seçimi, bu kaynaklar ile programın bütünleştirilmesi ve bu öğrenme deneyimlerini desteklemek için teknolojik olarak uygun bilişim teknolojilerinin seçimidir (Arnas, 2005, s.36-47).

Bilişim ve iletişim teknolojileri her alanda olduğu gibi eğitim alanında da köklü değişimlere neden olmaktadır. Daha nitelikli eğitim için bilgi ve iletişim alanlarındaki gelişmelerin eğitim programlarıyla bütünleştirilmesi kaçınılmazdır. Bu teknolojilerden biri olan bilgisayar, eğitim ve öğretim ortamlarında etkin olarak kullanılmaya başlanmış, internet kullanımının da yaygınlaşmasıyla günümüzde çok daha farklı boyutlara ulaşmıştır. Bilişim teknolojilerinin eğitim alanındaki etkileri, onun eğitimde destekleyici bir araç olarak kullanılması ve eğitimde devrimsel değişimlere yol açmasıdır. Bu nedenle bilişim teknolojilerinin eğitim üzerine etkilerini olumlu ve olumsuz açıdan incelemeyen önce, onun eğitimde destekleyici bir araç olarak kullanılması ve eğitimde devrimsel değişimler oluşturma becerisi üzerinde durmak gerekmektedir (Yalçın, 2003). Eğitimcilerin de bilişim teknolojilerini yaygın bir şekilde kullanmaya başlamaları ve ilgi duymaları, okul ortamında sundukları eğitim-öğretimin kalitesini arttırmış ve öğrenciler için daha dikkat çekici hale gelmiştir.

Sonuç olarak, küçük çocukların bilişim teknolojilerine olan ihtiyaçları öğrenmeye olan ihtiyaçlarından daha fazla değildir, ancak çocuklar bilgisayarlar ile daha zengin öğrenme kazanabilirler (Arnas, 2005, s.36-47).

1.2.2. Elektronik Tahta Kullanımı

Gelişen teknolojiyle, çocuklar küçük yaşta teknolojiyle karşılaşmaktadırlar. Tebeşirli tahtaların yerini artık akıllı tahtalar adını verdiğimiz elektronik tahtalar almaktadır. Bu tahtalar kullanımı kolay olan, elektronik bir kalem eşliğinde veya dokunmatik olarak kullanılmaktadır. Okul öncesi dönemde öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çekmek, öğretmen tarafından hazırlanan aktivitelerin içeriğine bağlıdır. Çünkü çocuğun bu yaşta ilgi ve dikkat süresi çok kısadır. Hazırlanan aktiviteleri, ilgi ve dikkat çekici hale getirebilmek için, öğretmen birçok anlatım tekniği kullanabilir. Bu anlatım tekniklerinden biri de, akıllı tahtayı aktif şekilde kullanarak yapılan anlatımdır. Öğretmen daha önceden yapacağı aktiviteleri hazırlamalı ve planlamalıdır.

Elektronik tahtalar, klasik yazı tahtalarının elektronik ortamlara çevrilmesidir. İnteraktif tahta türleri ikiye ayrılır. İnteraktif tahtalar, dokunmatik ve plazma yapısındadır. Bu tahtalar bilgiyi, üzerine interaktif kalemle yazılan yazıyı kendi hafızasında kaydederler ve ikinci bir ekrana gerek yoktur. Beyaz tahtaların üzerine algılayıcılar konulan çeşidinde ise, interaktif kalemlerin tahta üzerindeki hareketini bilgisayara gönderir. Bilgisayar ve projeksiyona bağlanarak bilgileri yansıtan bu tahtaların yüzeyi dokunmatik ekranlar gibi çalışır (İşman, 2008, s.306).

Elektronik tahtalar, eğitim teknolojisi dünyasında kullanılmaya başlanılan yeni teknolojilerden biridir. Özellikle uzaktan eğitim ya da uzaktan bilgiye ulaşma konusunda etkin olarak kullanılmaya başlanmıştır. Elektronik tahtalarla; teknolojiyi yakından takip etmek, bilgiye kısa sürede ulaşmak, öğrenci dikkat ve ilgi düzeyini maksimumda tutmak mümkündür. Akıllı tahta; bilgisayar, projeksiyon ve akıllı tahtanın birleşiminden oluşan öğretmen ve öğrenin aktif olduğu bilgisayar destekli öğretim yöntemidir (Ekici, 2008).

Okul öncesi dönemde elektronik tahtalarla öğrenciler ilk karşılaştıkları anda merakla ve ilgiyle bu tahtanın ne işe yaradığını sorarak tanışırlar. Okul öncesi sınıflarında bulunan tahtalar; eğitimcinin ders esnasında hazırladığı power point sunumlarını kullanma, internete online şekilde bağlanarak güncel konular hakkında bilgi alma, okul öncesi alanında hazırlanan web sitelerine girerek bu siteleri kullanma, resimli hikaye kitaplarını dijital ortamda okuma, yazı kalemiyle okuma-yazmaya hazırlık çalışmalarında, fen ve matematik çalışmalarında kullanılır.

Görsel materyaller, kişilerin yönlendirilmesinde, dikkatini toplamasında, analiz ve sentez yapabilmesinde büyük rol oynamaktadır. Bu tür materyaller kullanılarak yapılan sunumlar ve eğitimlerde sözcüklerin tek başına yaratamayacağı bir kavrayış sağlayabilir ve hatırlamayı kolaylaştırabilirsiniz. Akıllı tahtalar, ses ve animasyonlarla desteklenmiş görsel materyaller sunmanızı sağlayarak, daha kalıcı bir öğrenme ve hatırlama sağlamaktadırlar. Öğrenmenin görerek ve işiterek daha kalıcı olduğu düşünülürse, akıllı tahtaların önemli eğitimsel bir araç olduğu söylenilebilir (Ekici, 2008).

Akıllı tahtaların kullanımı genellikle eğitim için tercih edilirken menü kısmı çocukların kullanabileceği şekilde ayarlanabilir. Bu tahta üzerinde, akıllı tahtayla öğretmene sınıfı ve bilişim teknolojilerine tahtadan yönlendirme imkanı sağlar. Ders için hazırlanmış her türlü öğretim materyali tahtada kullanılabilir. Ayrıca bu tahtaların içinde bulunan özel yazılımlarda öğretmenin işini kolaylaştırmaktadır. Örneğin, okul öncesi çocukları kalemı kolayca tutup resim yapıp, boyayabilirler. Anadili, fen ve doğa, matematik etkinliklerinde flaş animasyonlar veya power point sunumları izlenerek etkili öğrenme sağlanabilir. Bu örneklendirmeler öğretmenin yaratıcılığın oranla arttırılabilir. Böylece öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekebilecek, yaratıcı, interaktif, etkileşimli bir ortamda eğitim-öğretim programına katılmaları sağlanır.

Elektronik tahtalar kullanılırken dikkat edilmesi gereken unsurlar vardır. Elektronik tahtalara yazılan yazılar uygun büyüklükte ve okunabilir güzellikte olmalıdır. Öğretmenler derse başlamadan önce kullanacakları materyalleri hazırlamalıdır ve tahta üzerinde en az üç cm girinti ile çerçeve çizmeli ya da sınırlarını sanal olarak göstermelidir. Elektronik tahtalar kullanılırken öğretmenler öğrencilere sırtlarını dönmemeli ve derse başlamadan önce hangi programları kullanacağını daha önceden bilmelidir. Elektronik tahtayı kullanırken sadece konu ile bilgiler yazılmalı, çok fazla ayrıntıya yer verilmemelidir. Konularla ilgili bilgileri yansıtılırken ışık düzeni ve tahta üzerinde kullanılan renkler dikkatli seçilmelidir (İşman, 2008, s. 306). Okul öncesi dönemde çocuklar teknolojiyi keşfetmeye başladıkları bu dönemde elektronik tahtalar onlara evlerinde olmayan bir teknoloji olarak ilgi çekici olarak gelmektedir. Öğretmenler hazırladıkları etkinliklerde bu unsurları göz önüne alarak elektronik tahtayı kullanırlarsa eğer başarılı ve etkili bir eğitim-öğretim faaliyetleri gerçekleştirilir.

Elektronik tahtaların, avantajları ve dezavantajları vardır. Öğretmenler, elektronik tahtaları kullanırken konu ile bilgiyi kademeli olarak öğretirler. Öğrencilerin ve öğretmenlerin tahta üzerindeki yaptıkları kaydedilebilir olduğu için, genel tekrarlar istenildiği zaman yapılabilir ve konuların ana hatları etkili olarak verilebilir. Elektronik tahtalar, diğer materyallerle beraber öğretmenlere yardımcı niteliğindedir. Kullanımında olan zorluk yüzünden öğretmenlerin sınıf hâkimiyetini olumsuz şekilde etkileyebilir. Yüksek maliyetli olduğu için kullanılabilirliği yaygın değildir ve hassas olduğu için çabuk bozulabilir (İşman, 2008, s.308). Tebeşir ve ispirtolu kalem gibi zararlı maddeler içermediği için hijyenik ve sağlıklı bir ortam sağlar. Öğretmen ve öğrenciler için ders daha zevkli hale gelir ve öğrencilerin derse dikkatle ve istekli katılımını sağlar. Mevcut şablonların kullanımı sağlanarak, etkinlik esnasında aynı şekillerin, çizelgelerin tekrardan çizilmemesiyle zamandan kazanç sağlar (3 Ocak 2010 tarihinde www.karnas.com adresinden alınmıştır).

Bu teknolojinin kullanımı maliyeti yüksek olduğu için, bazı okullarda kullanılmaktadır. Kullanılması için bilgisayara, projektöre ve akıllı tahtaya ihtiyaç vardır. Bu araçlar maliyeti yüksek olan teknolojilerdir. Gelişen teknolojiyle ve ekonomik şartlarla daha yaygın şekilde kullanılmaya başlanacaktır.

1.3. Öğrenci İlgisi

Yirmi birinci yüzyılın eğitim anlayışında; bir öğretmen ve onu dinleyen öğrencilerden oluşan geleneksel sınıf ortamı yerini bilişim teknolojilerinin kullanıldığı sanal sınıflara ve e-öğrenme yaklaşımlarına bırakmaktadır. Bilişim teknolojileri öğretmenin değerini azaltmamakta tam tersine her öğretmenin bireysel kılavuzluğuyla birlikte yürütülen çok boyutlu bir başvuru odağı olmasını gerektirmektedir (Aytaç, 2006). Öğretmen çağın gereklerinin getirdiği bilişim teknolojilerini kullanmalı, ilgi ve becerileri doğrultusunda aktif şekilde kullanmayı öğrenmelidir. Öğretmen yol gösterici ve örnek olan olmalıdır. Amacına uygun şekilde bilişim teknolojilerini kullanmalı, öğrencilerde merak duygusu uyandıracak, ilgi ve dikkat derecelerini arttıracak örnek olan uygulamalar sunarak eğitim-öğretim ortamını sunmalıdır.

Okul öncesi dönemde ilginin öğrenmede etkisi vardır. Öğrenimdeki sonuçlanabilen etkinliklerdeki ilgiyi gözlemlemek mümkündür. Martin Seligman (1979) teşvik edilmemiş veya problemleri kendi kendine çözmesine izin verilmemiş çocukların yardıma muhtaç olduklarına inanmaktadırlar (Şahin,2000, s.6). Okul

öncesi dönem çocuğu ilgisi olduğu etkinliğe daha aktif bir şekilde katılır ve katılım gösterir. Bu da çocuğun öğrenmede ki durumunu etkiler.

Öğrenme-öğretme sürecinde öğrenci motivasyonunu arttırma konusunda anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği gibi eğitim sistemimizde çok sık kullanılan geleneksel öğretim yöntemleri yetersiz kalmaktadır (Önder, 1992). Etkili ve verimli öğrenmeyi sağlayan en önemli faktörlerden birisi de öğrencinin öğreneceği konuya ilgi ve istek duyması, yani motivasyonun sağlanmasıdır (Uşun, 2004, s.31). Okul öncesi dönemde, çocukların ilgi ve dikkatlerini çekmek oldukça zor olduğu bilinen bir gerçektir. Öğrencilerin öğrenme motivasyonu arttırmak için bilişim teknolojilerinden yararlanabilirler.

Bilgisayarın eğitimde kullanıldığı takdirde kazandıracak nitelikler arasında ders yazılımlarında değişik sürprizlere yer verilerek eğitimin çok daha zevkli ve ilgi çekecek hale getirilebilir (Çakaloz, 2008). Okul öncesi eğitimde de geliştirilen yeni eğitim yazılımları ve internet üzerinden erişilebilen web sayfalarıyla çocukların etkinliğe aktif ve etkin bir şekilde katılımını sağlamaktadır.

Bir öğrenme durumunda gerekli bilgilerin bilgiyi işleme sürecine girebilmesi ve öğrenmenin etkili olabilmesi için öğrencilerin dikkatlerini geliştirmeleri ve bunu öğrenme sürecinde kullanması önemlidir. Dikkati etkileyen bir durum ise ilgidir. Çocuklar beğendikleri ve ilgilendiklere konulara daha çok dikkat etmektedirler. Çocukların bu ilgisini, dikkatlerini en üst seviyede sağlayacak şekilde etkinliklerle öğrencilere sunmak gerekir. Bu konuda en büyük görev öğretmene düşmektedir. Öğretmen hazırladığı etkinliklerle ve materyallerle öğrenci ilgi ve dikkat düzeyini etkileyecek sunumlarla etkin bir öğrenme sağlanmalıdır.

Öğretmenlerin bilişim teknolojilerine yönelik tutumları, sosyo-kültürel, mesleki ve teknolojik engellerle ilgilidir. Öğretmenlerin bilişim teknoloji araçlarını kullanma düzeyi düşük ise öğrencilere yönelik otoriteler bir rol oynadığı ve aynı öğretim ortamı, yöntemi ve tekniği tekrarladıkları görülmektedir. Öğretmenlerin bilişim teknoloji araçlarını kullanarak eğitim materyalleri üretme yeterliliğine de sahip olması gerekmektedir. Bu yeteneklerin eksikliği; bu materyallerin kullanımıyla ilgili olarak bir güvensizlik yaratabilir. Sonuçta bilişim teknoloji araçları ve materyallerini kullanmak, öğrenci motivasyonunu ve işbirliğini arttırmaktadır (Aytaç, 2006). Öğretmenler öğrenci ilgisini çekecek etkinlikler hazırlayabilmeli, bunları öğrencilere sunarken konsantrasyonlarını sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Böylece bilişim teknolojileri kullanılarak daha zengin bir eğitim ortamı oluşturulabilir.

Keller, yazılımlarda motivasyonu etkileyen dört unsur olduğunu öngörmektedir. Bunlar; dikkat, ilgi, güven ve tatmindir. İlgi etmenine baktığımızda, öğrencinin amaçlarına uygun olması ve öğrenciye katkıda bulunmasıyla alakalıdır. Öğrenciye günlük hayatta sağlayacağı birçok avantaj vardır. İlginin diğer etmenleri ise ders içeriği ve pratik örneklerdir (Akpınar, 2005, s.210).

Bilgisayar destekli öğretimde öğretmen konuyu işlerken, sahip olduğu donanım ve yazılım olanaklarına, öğreteceği konunun öğrencinin özellikleri ve belirlediği öğrenim araçlarına göre bilgisayarı değişik zaman ve yerlerde kullanabilmektedirler. Bilgisayar destekli öğretim öğrenciye motivasyon, hızlı ve sistemli öğrenme, anında geribildirim alma kolaylıklar sağlamakta, öğretmeni ise tekrar etme, düzeltme gibi görevlerden kurtararak ona öğrencileriyle daha yakından ilgilenme ve verimli çalışma zamanı ve olanağı sağlamaktadır. Ancak her yeni teknolojide olduğu gibi bilgisayar destekli öğretimde de desteklenmesi gereken alanlar vardır.

Eğitim teknolojisinde iki türlü öğretimden bahsetmek mümkündür. Bunlar kitle eğitimi ve bireysel öğretimdir. Kitle öğretiminde temel araç televizyon olup, uygulamada çok boyutlu ve genel bir iletişim ortamı sağlamaktadır. Bireysel öğretimin temelinde her bireyin; kendisine özgü ilgi, yetenek, kişilik yapısı ve gereksinimleri doğrultusunda gelişmesi ve böylece topluma yapıcı bir şekilde katılması bulunmaktadır (Uşun, 2004, s.11). Öğrenci motivasyonu arttırmak için kişisel ilgi ve dikkati çekebilecek etkinlikler okul öncesi dönemden itibaren çocuğa sunulur, çocuğun bireysel özelliklerine dayalı bir program geliştirilebilir. Böylece çocuk, okul öncesi çağdan itibaren teknolojiye karşı olumlu tutum içerisinde olabilmektedir.

Okul öncesi yaş grubundaki çocuklarının ilgi ve dikkatini bir etkinliğe uzun süre odaklanabilmesi sağlamak oldukça zordur. Her çocuk bilgi, beceri ve tutumları doğrultusunda dikkatini daha çok çeken, hoşlandığı uyarıcılara ilgisi vardır. Ama öğrenme ortamında çocuk birçok yeni uyarana karşılaşır ve farkında olmadan öğrenmeye başlar. Bu durumda, çocuğun etkinliğe ilgisini çekebilmek, öğretmenin görevidir. Çocuğun ilgisini çekebilecek şekilde etkinlikler hazırlarken öğretmene en çok yardımcı olabilecek stratejilerden biri de etkinliklerde aktif bir şekilde bilişim teknolojileri kullanımınıdır. Çoklu ortamlarda hazırlanan etkinlikler görsel, işitsel ve duyuşsal olduğu için çocuğu her alanda destekler ve birçok uyarana olduğu için daha çok ilgisini çeker.

Öğretmen çoklu ortamlarda etkinliklerini planlarken öğrencilerin ilgilerini çekebilecek etkinlikler hazırlayabilmelidir ve bu konuda bir bilgi sahibi olmalıdır. Öğrenmede kalıcılığı sağlayabilmek, motivasyonu arttırabilmek, problem çözme becerilerini geliştirebilmek öğretmenin hazırladığı öğretim materyalleriyle ortaya çıkar. Öğretmen tüm bu unsurları göz önüne alarak interaktif araçları kullanarak eğitim ortamında kullanmalıdır.

1.4. Dikkat Düzeyi

Bir öğrenme durumunda gerekli bilgilerin bilgiyi işleme sürecine girebilmesi ve öğrenmenin etkili olabilmesi için öğrencilerin dikkatlerini geliştirmeleri ve bunu öğrenme sürecinde kullanması önemlidir.

Okul öncesi çocuğu birçok kavramı öğrenebilecek bir beyine sahiptir. Böyle olmasına rağmen bu dönem çocuğunun bir konuya uzun süre dikkatini vermesi mümkün değildir. Çocukların dikkatini çekmek için en büyük görev öğretmenlere düşmektedir (Şahin, 2000, s.10). Okul öncesi öğretmenleri çocuğun dikkatini çekecek farklı metodlar kullanılmalı, geleneksel öğretim tekniklerinden uzaklaşarak yeni modeller geliştirerek öğrenci dikkatini çekmelidirler.

Bilişim teknolojileri birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da önemli yenilikler sağlamıştır. Eğitimi, bu alandaki teknolojik iletişim araçlarını kullanmadaki alışkanlıklarını eğitim ortamına taşıdığına, interaktif öğelerle zenginleştirilmiş ders içerikleriyle oluşan yeni ürünler ortaya çıkabilir. Böylece öğrencilerin aktif ve yaratıcı bir şekilde, ilgi ve dikkat çekiciliği artarak eğitim ortamına dahil olması sağlanabilir. Çocuk, okul öncesi dönemden itibaren bilişim teknolojilerini tanımaya başladığında, teknolojiyi faydalı bir şekilde kullanmayı örnek alabilir.

Keller, eğitimsel yazılımlardaki motivasyonu etkileyen dört unsurdan birinin de dikkat unsuru olduğunu ileri sürmüştür. Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE), yazılımda dikkat çekme dersin en başından sonuna kadar yapılmalıdır. Dikkat çekme, genellikle ilginç işaretlerle sağlanır. Öğrencinin yazılım üzerinde dikkat çekmesini sağlayan unsurlar şunlardır: Sunulacak ders materyalinin farklı olması ve çeşitliliğinin aktarılması, zengin bir gösterime sahip olması, öğrencinin varolan bilgisiyle bazı ortak yönlerinin olmasıdır. Bazı araştırmacılar bunu merak ilkesiyle özdeşleştirmektedir (Akpınar, 2005, s.210).

Eğitim sistemleri hem çağın gerektirdiği değişimi yakalamak hem de günün ihtiyaı olan bireyleri yetiştirmek zorundadır. Bireyleri bu anlayışla yetiştirmeyi hedefleyen bir eğitim sistemi, öğrencilerin sınıf içerisinde, içeriği öğretmenlerinden öğrendikleri geleneksel anlayışlar yerine, farklı bir oluşum içerisine girmek zorundadır. Bu oluşum, öğrenenler ve öğretmenlerin birlikte öğrendiği, ekip çalışmasını başarıyla yürütebildiği, problem çözebilen, öğrenen ve öğretmenlerin birlikte araştırmacı rolünü üstlendikleri bir yapıya sahip olmak ve zorundadır (Yurtluk, 2005).

Bilgisayarın eğitimde kullanıldığı takdirde kazandıracadığı nitelikler arasında okul öncesi ve sonrasında dikkat gelişimi kazandıracadığı belirtilmiştir (akaloz, s.59 2008). Bilgisayarı ocuk kendi kendine keşfedip, merak ettiklerine yaparak ve deneyerek ulaşarak aktif bir şekilde eğitim-sürecine katılır. Böylece ocuk bilgisayar ile yapılan her etkinlikte istekli ve katılımcı olmaktadır.

Öztürk (2010), dikkatin tanımı yaparken “zihinsel bir faaliyetin odaklaşmasıdır” der. Zihinsel bir uyarılmışlık hali olan dikkat de seçme işlemi vardır. Zihin dış dünyadan gelen uyarıcıları almaya hazır hlde dir, uyarıcıları fark eder ve karşı karşıya olduğu büyük miktardaki uyarıcılar arasından amacına uygun olanları seçer. Bu süreci yönlendiren unsur “dikkat” mekanizmasıdır.

Dikkatin yapısı üç temel ereve içerisinde incelenebilir:

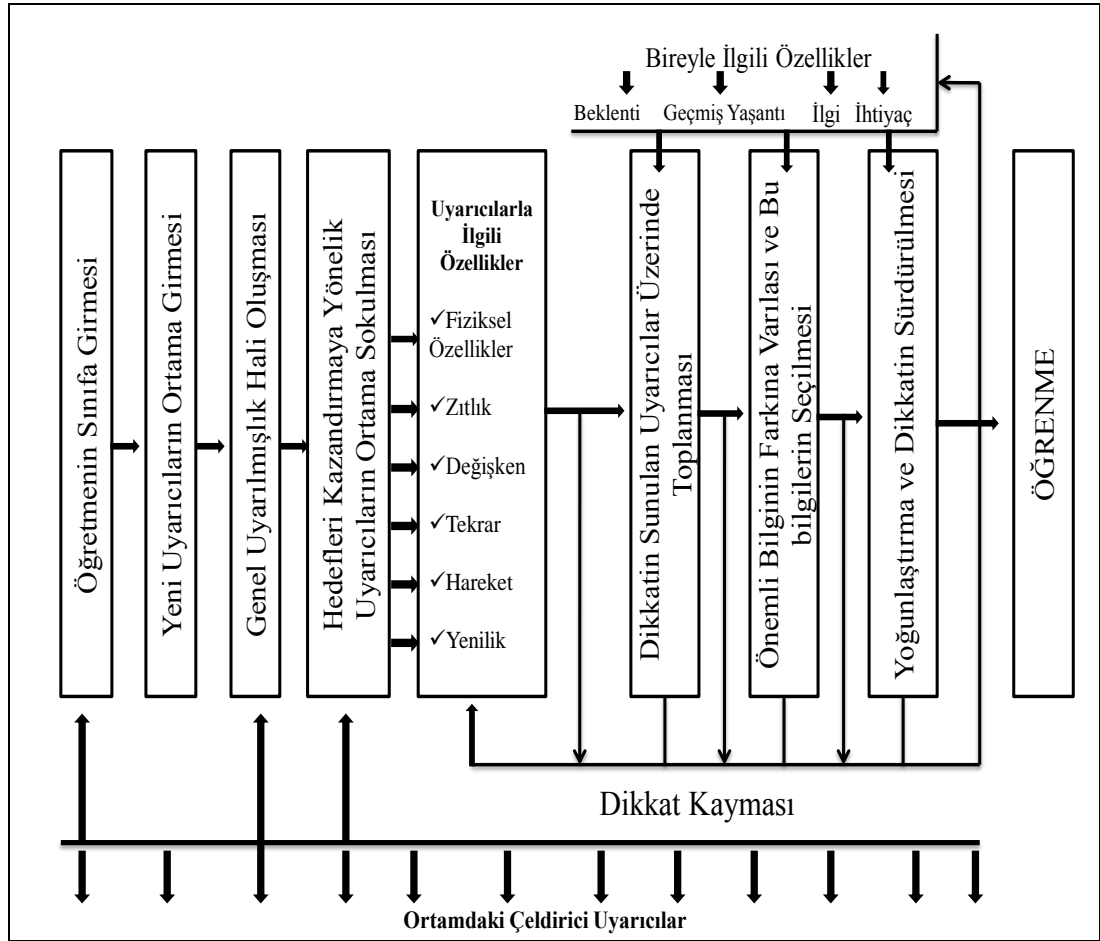
Genel uyarılmışlık hli: Çevreye genel bir duyarlılık ve farkındalık düzeyi ve uyarıcıları almaya hazır olma.

Seçicilik: nemli ve amaca uygun özellikleri araştırarak çevreyi tarama.

Yoğunlaşma: Dikkati bir noktada yoğunlaştırma ve dikkati sürdürme.

Bu üç temel nokta, birbirini takip eden öğeler olarak görülebilir. ğrenme-ğretme sürecinde ilk olarak öğrenciler üzerinde genel bir uyanıklık veya uyarılmışlık düzeyi oluşturulur; ikinci olarak, öğrencilerin dikkati ğretim görevi, materyali ve öğrenme yaşantılarının hedeflerle ilişkili özelliklerine ve öğelerine yöneltir ve üçüncü olarak da istenilen öğrenme ürünlerinin kazanılabilmesi amacıyla öğrencilerin zihinsel bir çaba içine girmelerine yardım ve teşvik edilir (ztrk, 2010).

Dikkat sürecini oluşturan üç temel özelliğin öğrenme-öğretme sürecinde etkilendiği temel faktörler ve aralarındaki bağlantılar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1: Öğrenme-Öğretmede Dikkat Süreci (Öztürk, 2010)

Şekle göre, sınıf içerisinde bulunan öğrenciler ortamdaki uyarıcılar (sıranın üzerindeki oyuncaklar, arkadaşlarının konuşmaları, pencerede görünen manzara) ile ilgilenirler. Sınıfta öğretmenin etkinlik için aktiviteye başlamasıyla birlikte yeni (ortamda bulunmayan) bir uyarıcıyla karşılaşır ve öğrencilerin dikkati bu yeni uyarıcı üzerinde odaklaşmaya başlar. Ancak bazı öğrenci dikkati hala kendisine daha çekici ve yeni gelen ortamdaki çeldirici uyarıcı üzerindedir. Öğretmen selamlama, yeni bir etkinliğe başlama şeklindeki uyarıcılardan bazılarını kullanarak genel uyarılmışlık hali oluşturmak yoluyla bütün öğrencilerin dikkatini kendi üzerine toplamaya çalışır. Ders başladığında dikkati üzerinde toplayan öğretmen için ikinci önemli nokta, dikkati hedefleri kazandırmaya yönelik uyarıcılarla dikkati çekmek ve dikkatin uzun bir süre bu uyarıcılar üzerinde kalmasını sağlamaktır. Çünkü, ortamda

bulunan çeldirici uyarıcılar bireylerin dikkatini her an kendi üzerine çekebilecek durumdadır. Dikkati sürdürmede önemli iki nokta; uyarıcı ile ilgili özellikler ve bireyle ilgili özelliklerdir. Öğretmen bu iki noktaya özen göstererek dikkatin sunulan uyarıcılar üzerinde devam ettirilmesine, önemli bilgilerin farkına varılmasına ve önemli bilgilerin birey tarafından seçilerek kazanılmasına çalışır. Ancak, bazen dikkat sunulan uyarıcılarda ortamdaki çeldirici uyarıcılara kayar. Bu noktada yapılması gereken işlem, uyarıcı ile ilgili özellikler ve bireyle ilgili özellikleri dikkate alarak sunulan uyarıcılar veya uyarıcıları sunma biçimi üzerinde değişiklikler yapmak ve işlemi devam ettirmektir (Öztürk, 2010). Öğretmen etkinliklerini hazırlarken öğrencilerin dikkatini çekebilecek uyaran olarak birçok ders tekniği kullanır. Bu ders tekniklerinde öğretmen farklı öğretim teknikleri materyalleri kullanarak öğrencilerin dikkatini çeker. Bu materyallerden bilişim teknolojileri de okul öncesi dönem çocuklarının dikkat düzeylerini yüksek derecede tutan etkenlerden biridir. Çocuk hem işitsel hem duyuşsal hem de görsel sunularla birçok uyaran tarafından uyarılır. Çocuğun etkinliği artar ve etkinlik süresi daha kalıcı olur.

1.5. Problem Cümlesi

Özel okullarda okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeyi ve bunun öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

1.5.1. Alt Problemler

- Özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerine ilişkin tutumu ve bunları etkin olarak kullanabilme düzeyleri nasıldır?
- Özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerinden hangilerini etkinliklerinde kullanmaktadırlar ve kullanım alanları nelerdir?
- Özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeylerinin öğrencilerinin ilgi ve dikkatine etkisine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

1.6. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönem, çocuğun gelişiminde önemli bir zaman dilimini kapsar. Çocuk, gelişim alanlarına yönelik amaç ve hedefleri okul öncesi kurumlarında öğrenir. Bu kurumlarda, çocuk sürekli farklı uyaranlarla karşılaşır. Bunlardan birisi

de bilişim teknolojisidir. Çocuk teknolojik gelişmeleri; çevresinde, evde ve okulda kısacası her yerde görmeye başlar ve çocukta teknolojiye karşı bir merak duygusu oluşur. Erken çocukluk döneminde; çocuk okul öncesi eğitim yaşına geldiğinde, gördüğü ve merak ettiği objeler şekillenmeye başlar. Çocuk okula başladığı andan itibaren okulunda kullanılan bilişim teknolojileri araçlarıyla karşılaşır. Böylece, çocuğun ileri yaşlarında teknolojiye karşı oluşabilecek tutumu yavaş yavaş oluşmaya başlar. Okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanarak işledikleri derslerle çocuk, okul ortamında teknolojiyle karşılaşır. Öğretmenlerin kullandıkları materyaller ve ders sunum teknikleri; öğretmenlerin bilgi, beceri ve tutumları çocukların ilgi ve dikkat düzeyini etkilemektedir. Öğretmenler derslerde birçok yardımcı materyal kullanmaktadır. Bilişim teknolojilerini kullandığı zaman öğrencilerin ilgi ve dikkat düzeyi bu gelişimden etkilenmektedir.

Anaokulu çağına gelen çocuklar çevrelerine karşı çok meraklıdırlar. Bundan dolayı sürekli çevrelerini incelerler. Bilişim teknoloji araçlarının yaygın bir şekilde kullanılmasıyla, çocuklarında bu iletişim araçlarından etkilenmesi yadsınmaz. Çocukların bilgisayar kullanmasının sosyal, psikolojik ve iletişim becerileri açısından bir tehlike unsuru olduğu söz konusu bir gerçektir. Bunun yanı sıra bilgisayarlar, çocuklar için ilgi ve dikkat çekici ve öğreticidir. Bilgisayar kullanma amacı ve kullanım süresi yetişkin kontrolünde sağlanmalıdır.

Öğretmenler, eğitim teknolojisini öğrenme ve öğretme ortamlarında uygularken davranışsal, bilişsel, duyuşsal, nörofizyolojik ve eğitimsel yaklaşımın temel ilkelerini birlikte ya da tek başına etkili olarak kullanabilir. Bilişim teknolojileri birden fazla duyu organına hitap ettiği için, öğrencinin ilgi ve dikkatini çekebilecek etkinlikler içerir.

Bu araştırma ile elde edilecek bulgular ve sonuçlar, okul öncesi eğitim kurumlarında bilişim teknolojilerinin kullanımı ve öğrencilerin ilgi ve dikkat düzeylerini inceleme çalışmalarına katkı sağlayacaktır.

1.7. Operasyonel Tanımlar

Bilişim teknolojileri: Bilgilerin toplanmasında, depolanmasında, işlenmesinde bilgisayarlar aracılığıyla kullanıcıların hizmetine sunan bütün teknolojileri kapsayan teknolojilerdir. Bilgisayar, internet, elektronik tahta olarak sınırlandırılmıştır.

Okul Öncesi Eğitim: 0-72 ay arasındaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanaklarını sağlayan, onların

bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişmelerini destekleyen, toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan ve temel eğitim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim sürecidir (Oğuzkan ve Oral, 2003).

İlgi: Dikkati daha öncelikli birşeye toplama.

Dikkat: Zihinsel bir faaliyetin odaklaşmasıdır.

II. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çelik ve Bindak (2005), ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelememiştir. Uygulama sonucunda, öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının cinsiyete, branşa ve görev yapılan yerleşim birimine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bununla birlikte bilgisayarı olan öğretmenlerin olmayan öğretmenlere göre bilgisayara yönelik olumlu tutumlarının anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, bilgisayar öz yeterliliği ve bilgisayar kullanma sıklığı ile bilgisayara yönelik olumlu tutumlar arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Hungate, düşük ekonomik düzeyden 12 anaokulu öğrencisi ile yaptığı çalışmada, matematik ve ayırt etme becerilerini, isimleri ve telefon numaralarını ezberlemek gibi becerilerin öğretilmesinde bilgisayar destekli eğitimi kullanmıştır. Hungate'in bu çalışmasının sonucunda bilgisayar kullanan çocukların, kullanmayanlara göre becerilerini daha hızlı geliştirdikleri görülmüştür (Kaçar, 2006).

Eğitim sistemini ileri teknolojilerle kaynaştırmak, yeniliklerle desteklemek, yaratıcı çözümler geliştirmeyi özendirmek vizyonu ile çalışmalarını sürdüren Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, bu vizyonunu gerçekleştirmek amacıyla öğretmenlerin ileri teknolojileri yetkinlikle kullanmalarını sağlamak, eğitim ve öğretimi teknoloji ile bütünleştirmek misyonu doğrultusunda birçok yenilikçi proje yapılmıştır. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından, "Microsoft Yenilikçi Öğretmenler Programı" adı altında açılan öğretmen eğitim programında web tabanlı; işbirlikçi, yenilikçi, gelişimci ve öncü öğretmenler yetiştirmek hedeflenmiştir. Bu programın amacı öğretmenlerin; bilgi ve teknoloji çağının gereklerine uygun yöntem ve anlayışıyla, teknolojinin etkin olarak kullanabilmesi, meslektaşlarıyla güçlü iletişim kurabilmesi, iyi örnekleri paylaşma açabilme özgüvenini taşıyabilmesi, gereksinim duyduğu konularda neyi, nerede bulacağı farkındalığını ve bilgisini edinebilmesidir (EğiTek'i Tanıyalım Klavuzu, 2008).

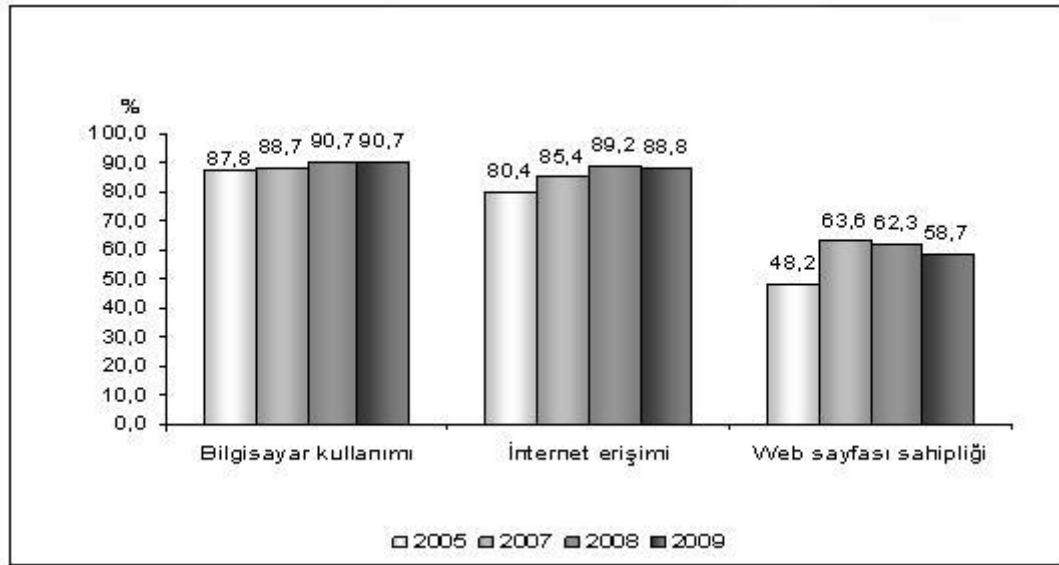
Bilişim teknolojilerinin toplumlar üzerinde sosyal etkileri üzerinde yapılan araştırma sonuçları bulunmaktadır. Bu araştırma sonucunda, 18. yüz yılda

İngiltere'de icat edilen bilgisayarlara bu yüz yıl içinde insanlar çabuk adapte olamamışlardır. Bunun araştırmalar sonucunda bilişim teknolojilerinin buluşu ve kullanımında yayılmaları arasında büyük bir zaman dilimi bulunmaktadır. Fakat daha sonra insanlarda görülen eğitim seviyesi artışı ve yeni teknolojilerin toplumlara yavaş yavaş girmesi bu araştırma sonucunu değiştirmiştir. İçinde bulunduğumuz yüz yıl içinde yapılan araştırmalar sonucunda da, yüksek eğitim seviyesi ve yüksek teknolojilere sahip olan bireylerde yeni sosyal reformlar için gerekli olan yeni buluşlara çabuk adapte oldukları görülmüştür. Sosyal reformların gerçekleşebilmesi için teknolojilere gereksinim bulunmaktadır. Teknolojisiz etkili reformlar gerçekleştirilemez (İşman, 2008).

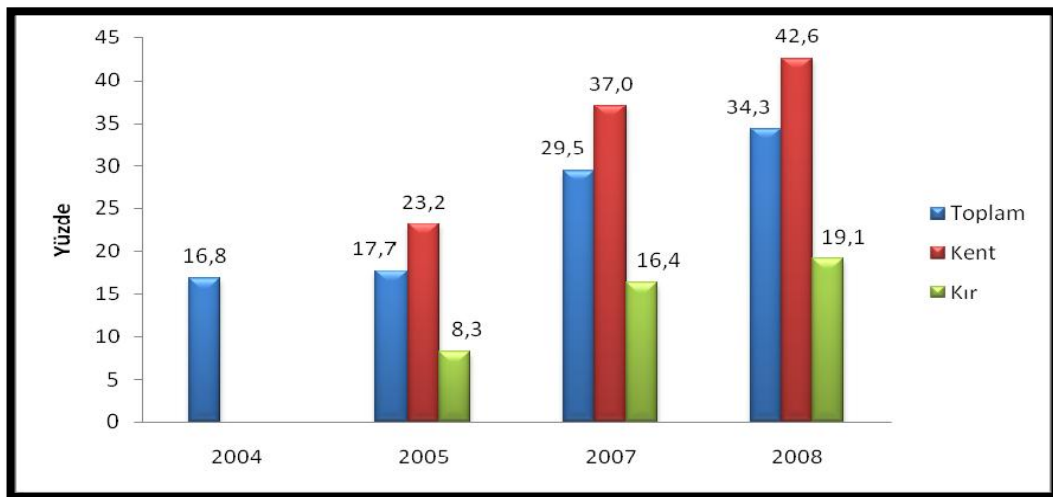
ISTE (International Society for Technology in Education), öğretmenlerde bulunması gereken becerileri; teknoloji okur-yazarı olma, derslerinde teknolojiden istifade edebilme, öğrencilerini teknoloji kullanmaya yöneltebilme, öğrencilerine bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma becerilerini kazandırmada öğrenme çevresini teknoloji kullanabilecekleri şekilde düzenleyebilme, mesleki gelişimleri ve deneyim paylaşımı için meslektaşları ile internet üzerinden iş birliği yapabilmeye olarak belirlemiştir (Cüre ve Özdener (2008).

Dünya Ekonomi Forumu tarafından 2001 yılından bu yana hazırlanan "Küresel Bilgi Teknolojisi" raporlarında, ülkelerin bilgi toplumuna geçişteki hazırlıkları ve bu konudaki çeşitli göstergeleri dikkate alarak bir sıralama yapılmaktadır. Bu sıralamanın yapılmasında, teknik altyapı göstergeleri kadar, Türkiye'nin hizmetlerin sunumu ve geliştirilmesindeki durumu, teknoloji üretme yetenekleri, insan sermayesi, hukuki düzenlemeleri gibi pek çok ölçüt değerlendirilmektedir (Kasım 11, 2009 tarihinde <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/edtr.asp> adresinden alınmıştır).

Girişimlerin bilgisayar kullanımı ve internet erişimi oranlarında önemli bir değişim olmazken, web sayfası sahipliği oranında düşme gözlenmiştir. Girişimlerde bilgisayar kullanım ve İnternet erişimine sahiplik oranları 2009 yılı Ocak ayında %90,7 ve %88,8 iken, bu oranlar büyüklük gruplarıyla doğru orantılı olarak artmaktadır. İnternet erişimine sahip girişimlerin web sayfasına sahiplik oranı 2009 yılı Ocak ayında %58,7'dir. Bu bağlamda, 2006 yılında ise araştırma yapılmamıştır (TUİK, 2009).

Şekil 2: Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı (2005-2009)

Şekil 3: Türkiye’de Bilgisayar Kullanımı (2004-2008)

Türkiye’de bilgisayar ve internet kullanımı hızla artmaktadır. Ancak, aşağıdaki şekillerde görüleceği üzere kırsal kesimde kullanım kentlere göre önemli ölçüde geride kalmakta ve bu iki kesim arasında sayısal uçurum devam etmektedir (DPT Raporları, 2009).

TUİK tarafından bireylerin bilgisayar ve interneti kullanma yerleri incelendiğinde bireylerin bilgisayar ve internet kullanım yerleri için tercihleri aynı olmaktadır. Yıllar itibariyle incelendiğinde ise 2004 yılında bilgisayar 2005 yılında da internet kullanımı iş yerinde daha fazla iken 2007 ve 2008 yıllarında bireylerin bilgisayar ve interneti daha fazla kullandıkları görülmektedir. TUİK’in yaptığı

araştırmalarda sosyal dönüşüme ilişkin ölçülemeyen göstergeler vardır. Bunlardan biride öğretmenlerin kullanımındaki bilgisayar sayısıdır. Okullar tarafından Bakanlığın merkezi veritabanına veri girişinde aksaklıklar yaşanmaktadır. Devlet ya da gerçek veya tüzel kişiler tarafından okullara sağlanan BİT altyapısına ilişkin detaylı veri mevcut değildir (DPT Raporları, 2009).

Son yıllarda, ölçme-değerlendirme alanında Avrupa'nın en önemli kuruluşu Cito çalışmaları ülkemizde de uygulanmaya başlanmıştır. Cito, yani öğrenci izleme sistemiyle öğrenciler anaokulunda 6 yaş grubu olduğu andan itibaren bu sistemle izlenebilmektedir. Bu sisteme sadece üye olan okullar belirli bir ücret karşılığında giriş yapabilmektedirler. Cito sistemine giriş yapılırken yönlendirici bir öğretmen eşliğinde her çocuğun kendi oturumu açılmalıdır. Öğrenciler yaş düzeylerine uygun şekilde hazırlanan programda öğrencilerin her gelişim alanına yönelik elektronik ortamda hazırlanmış etkinlikler bulunmaktadır. Öğrenci, karşısına çıkan yönergeleri klavye ve fare yardımıyla uygulamaktadırlar. Eğitimin kalitesini arttırmaya yönelik bilimsel çalışmalarla öğrenciyi anaokulundan itibaren izlemek bu sistemle mümkündür (Cito Eğitim Dergisi, 2009).

III. BÖLÜM YÖNTEM

3.1.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, bir nitel araştırma tekniği olan olgu-bilim modeli yöntemi kullanılarak okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanma derecesi ile öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisine ilişkin görüşleri saptanmıştır.

Olgu bilim çalışmalarında genellikle belli bir olguya ilişkin bireysel algıların veya perspektiflerin ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek 2008).

3.1.2. Çalışma Grubu

Katılımcılar: Araştırmanın katılımcıları, 2009-2010 eğitim-öğretim yılı içerisinde özel anaokullarında çalışan ve fakültelerin Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı mezunlarıdır. Ayrıca katılımcılardan 5 üye yüksek lisans öğrencisidir.

Katılımcılarla toplantı günlerinden 10 gün önce iletişim kurulmuş ve konu kendilerine aktararak belirlenen gün ve saatte toplantıya davet edilmişlerdir.

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemindeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.112).

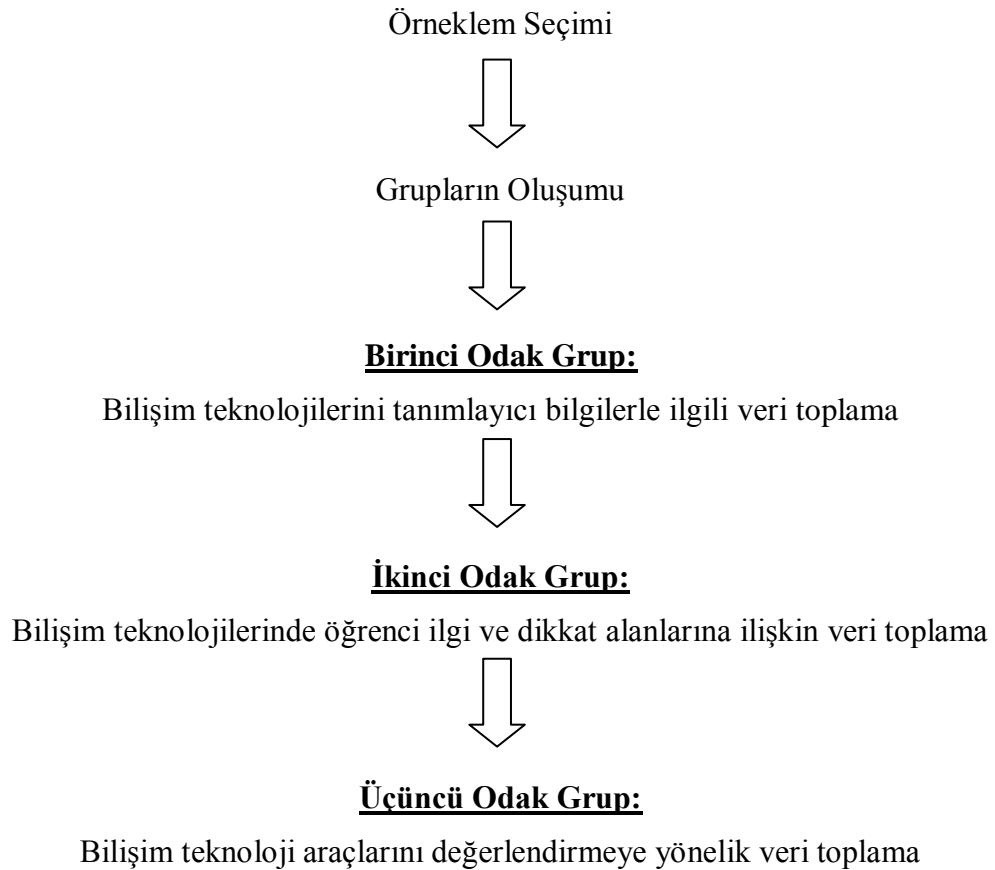
Odak grup görüşmesine katılan kişiler görüşmelere gönüllü olarak katılmışlardır ve gönüllü olarak katıldıklarına dair imza sirkürü katılımcılara imzalatılmıştır (EK-5: Odak Grup Görüşmeleri Gönüllü Katılımcı Listesi).

- ✓ Görüşmeye katılan katılımcıların hepsi kadındır.
- ✓ Öğretmenlerin yaşları 24 ile 33 yaşları arasında olup, yaş ortalaması 29 yıl civarındadır.
- ✓ Öğretmenlerin mesleki deneyimleri 1 ile 9 yıl arasında değişmekte olup ortalama 5 yıl civarındadır.

Ayrıca araştırmada, öğretmenler soruları içtenlikle cevaplandırmaları için öğretmenlerin isimleri ve görev okullar ve mezun oldukları üniversiteler belirtilmeyip kodlanarak aslı araştırmacıda saklı tutulmuştur.

Araştırmanın konusuna uygun şekilde seçilen 10 kişi ve bir gözlemci katılımında görüşmeler tamamlanmıştır. Birinci odak grup görüşmesine katılan fakat daha sonraki ikinci ve üçüncü odak grup görüşmesine katılmayan iki katılımcı vardır. Bir katılımcı farklı bir şehre taşındığı için gelememiş, diğer katılmayan katılımcı ise son anda gelemeyeceğini haber vermiştir. Birinci odak grup görüşmesine katılan raportör ikinci ve üçüncü odak grup görüşmesine katılmamış, bu toplantıdaki raporlar toplantıya katılan katılımcılardan gönüllü biri seçilerek yapılmıştır. Yazılan gözlem raporu ve ses kayıt cihazıyla görüşme kayıt altına alınmıştır. Aşağıda araştırmanın akışına yönelik bir Tablo:1 bulunup burada gerçekleştirilmiş olan odak grup görüşmeleri ve genel amaçları hakkında kısa bilgiler yer almaktadır .

Tablo 1: Araştırmanın Akış Çizelgesi

3.1.3. Verilerin Toplanması

Katılımcıların tutum ve alışkanlıklarına, yaşantı ve deneyimlerine, bakış açıları ve fikirlerine dair nitel bilgi vermeyi sağlayan bu yöntem ile katılımcıların programın niteliğine ilişkin derinlemesine veri toplanmaya çalışılmıştır. Bu veriler

içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu bulguların, bilişim teknoloji kullanımının öğrenci ilgi ve dikkat düzeyi üzerine nasıl etkilediği tartışılmıştır.

Bu araştırmada odak grup görüşmesinin tercih edilmesinin bir nedeni; okul öncesi öğretmenlerinin, bireysel ve özel görüşlerinin ortaya konmasından çok, eğitim-öğretim programı içerisinde bilişim teknolojilerini ne kadar aktif ve nasıl kullandıkları hakkında grup ortamında somut örnekler vermelerini sağlamaktır. Odak grup yöntemi, okul öncesi öğretmenlerinin, düşüncelerini ifade etmelerini desteklemeye ve böylece programa ilişkin kendi algılarını ve yaşantılarını daha net ve açık yüreklilikle ortaya koymalarına ortam hazırlar (Memduhoğlu ve Topsakal, 2009).

Nitel yöntemle yapılan araştırmada, veriler, okul öncesi öğretmenleriyle odak grup tartışması ile elde edilmiştir. Araştırmada odak grup tartışması yönteminin bir gereği olarak, katılımcılara yöneltilecek soru listesini içeren form araştırmacı tarafından geliştirilerek ve kullanılmıştır. Görüşme soruları belirlenmeden önce, okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerine yönelik düşüncelerini yansıtan görüşme formu özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerine uygulanmıştır. Veri toplamak üzere formda yer alan ve katılımcılara yöneltilen sorular; bilişim teknolojilerine bakış açıları, ne kadar etkin ve hangi amaçla kullandıkları, ne gibi yaşantılarının olduğu ve gördükleri temel sorunların ne olduğu, ne gibi önerilerde bulduklarına ilişkin görüşlerini içerecek ana başlıklar altında toplanmıştır.

Odak grup görüşmesi için İstanbul'da özel bir okulunun toplantı odası kullanılmıştır. Grup görüşmesinin yapılacağı alan, her katılımcının kendini rahat hissedebileceği ve birbirlerini rahat duyabilecekleri oval bir masa etrafında toplanılarak düzenlenmiştir.

3.1.4. Veri Toplama Formunun Hazırlanması

Odak grup görüşmesinde veri toplama aracı olarak görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme soruları belirlenmeden önce öğretmenlerin bilişim teknolojilerine yönelik düşüncelerini yansıtan görüşme formu hazırlanarak katılımcılara daha önceden uygulanmıştır. Bu formda sorulan sorular katılımcıların bilişim teknolojilerine bakış açıları ne derece etkin ve hangi amaçla bilişim teknolojilerini kullandıkları ve nasıl deneyimlere sahip oldukları ve gördükleri temel sorunların ne olduğunu içeren sorular halinde katılımcılara formlar verilerek doldurulmuştur. Ayrıca bu formda demografik bilgi kısmı da eklenerek katılımcılara

yaş, öğrenim durumları ve eğitim düzeyleri gibi sorularda yer almıştır. Bu ön bilgilendirme sorularının amacı, araştırmacıya odak grup görüşmesinden önce hazırlayacağı sorular konusunda fikir sahibi olabilmesini sağlamaktır (EK 1: Odak Grup Ön Bilgilendirme Formu).

Uygulanan bu ön bilgilendirme sorularından sonra, odak grup görüşmesinde sorulacak olan sorular oluşturulmuştur ve katılımcıların ayrıntılı konuşmalarına yer verecek şekilde açık uçlu soruların sorulması uygun bulunmuştur.

Birinci odak grup görüşmesi, öğretmenlerin bilişim teknolojileri diyince akıllarına ne geldikleri ve teknolojiye yönelik tutumlarıyla ilgili ısınma sorusuyla başlanarak bilişim teknolojilerini ilk nasıl öğrendiklerinden ve ne amaçla kullandıklarını, hangi aktivitelerde ve ne sıklıkta kullandıklarına yönelik sorular sorulmuştur. Ayrıca, katılımcıların etkinlik esnasında öğrencilere uyguladıkları deneyimleri paylaşmaları da istenmiştir. Bilişim teknolojilerine giriş yapıldıktan sonra, öğrenci ilgi ve dikkat süresini nasıl değiştirdiği ve son olarak da öğretmenlere bilişim teknolojilerini kullanmaya yönelik becerilerini geliştirmeleriyle ilgili sorular yöneltilmiştir (EK 2: Birinci Odak Grup Görüşme Formu).

İkinci Odak grup görüşmesinde katılımcılara daha çok bilişim teknolojilerini kullanarak öğrenci ilgi ve dikkat düzeyini nasıl sağlanması gerektiği hakkında sorular sorularak bulgulara ulaşılmaya çalışılmıştır. Son olarak eğitimci bu konuda herkesin yaratıcılığını kullanarak cevap vermesi gereken bir soru sorarak oturumu sonlandırmıştır (EK 3: İkinci Odak Grup Görüşme Formu).

Üçüncü odak grup görüşmesine başlamadan önce moderatör diğer iki oturumu özetlemiş ve kısa bir hatırlatma yaparak oturuma başlamıştır. İlk iki oturumdan çıkan bulgular sonucunda üçüncü oturumda değerlendirme sonuç kısmına gidileceği katılımcılara belirtilerek oturum başlatılmıştır. Katılımcıların tüm grup görüşmeleri ile ilgili duygu ve düşünceleri sorulduktan sonra grup oturumları sonlandırılmıştır (EK 4: Üçüncü Odak Grup Görüşme Formu).

Odak grup görüşmelerine katılan kişilere toplantıya katılmadan önce gönüllü katıldıklarına dair imza sirkülesi verilip doldurulmuştur (EK-5: Odak Grup Görüşmeleri Gönüllü Katılımcı Listesi). Yapılan grup görüşmeleri kütük geliştirme formu doldurularak kayıt altına alınmıştır (EK-6: Kütük Geliştirme Formu).

3.1.5. Veri Toplama Formunun Ön Uygulaması

Hazırlanan ön bilgilendirme formu doldurulduktan sonra anlaşılamayan ya da eksik kalan bölümlerin düzeltilmesi için 5 kişilik bir grup ile odak grup görüşmesinin yapılacağı toplantı odasından farklı bir ortamda ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulamanın değerlendirilmesi amacıyla Aralık 2009'da bu toplantı da kullanılacak görüşme tekniği, süresi, sorular ve ortamı tez danışmanı ile beraber değerlendirilmiştir. Görüşme tekniği olarak odak grup toplantılarında kullanılması uygun görülen video ve ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Bu kayıt cihazları, katılımcıların izniyle kullanılmış, söz konusu cihazların kendilerini rahatsız edip etmediği sorulmuş, katılımcılar olumlu ve pozitif görüş belirtmişlerdir. Ayrıca, görüşme esnasında uzman bir psikolog raportör olarak görüşme anını raporlandırmıştır.

Görüşme süresi, soru sayısına ve katılımcı sayısına bağlı olarak yaklaşık 90 dakika kadar sürdüğü görülmüştür. Görüşme ortamı olarak, katılımcılara ulaşım kolaylığı olan özel bir okulun toplantı odasının kullanılmasına karar verilmiştir. Ön uygulama sonucunda gerekli düzenlemeler yapılarak odak grup görüşmesinin planlaması gerçekleştirilmiştir.

3.1.6. Odak Grup Görüşmeleri

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş olan odak grup görüşmeleri ile toplanmış olup buradan elde edilen veriler ile bilişim teknolojilerinin çocukların ilgi ve dikkat düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri hakkında verilere ulaşılmıştır.

Veri toplamak amacıyla gerçekleştirilen odak grup görüşmeleri üç oturumdan oluşmuştur.

3.1.6.1. Odak Grup Görüşmesinin Yapılandırılması

Araştırmaya katılan katılımcılar belirlendikten sonra bu kişilerle özel bir okulun toplantı odasında yüz yüze bir grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir ve

yapılacak olan odak grup görüşmesi hakkında katılımcılar bilgilendirilmiştir. Odak grup görüşmesine katılacak kişi sayısı literatürde de belirtildiği üzere gruplarda en az 5 en çok 12 kişi ile sınırlı olduğundan bu araştırmada 10 katılımcı ve bir raportör yer almaktadır. Bu görüşmeler;

Birinci odak grup görüşmesi 09.10.2010 tarihinde 10 kişilik bir grupla ve görüşme süresi yaklaşık 90 dakika olacak şekilde yapılması toplantı başlamadan planlanmıştır.

İkinci odak grup görüşmesi 26.04.2010 tarihinde 8 kişilik bir grupla ve görüşme süresi yaklaşık 60 dakika olacak şekilde yapılması planlanmıştır.

Üçüncü odak grup görüşmesi ise 03.05.2010 tarihinde 8 kişilik bir grupla ve görüşme süresi yaklaşık 60 dakika olacak şekilde yapılması planlanmıştır.

Odak grup görüşmeleri, katılımcıların birbirleriyle etkileşim kurabilmesi ve daha rahat bir ortamda kendilerini ifade edebilmeleri için oval bir masa etrafında yapılmıştır. Görüşmenin bölünmemesi ve katılımcıların rahat bir şekilde görüşmeyi devam ettirebilmeleri için araştırmacı oturum öncesinde, toplantı ortamının hazırlanmasını sağlamıştır. Aşağıda yer alan Tablo 2.'de yapılan odak grup görüşmelerinin sayısı, tarihi ve üye sayısı yer almaktadır.

Tablo 2. Odak Grup Görüşmeleri Zaman Tablosu

Odak Grup Görüşmeleri	Tarih	Kişi Sayısı
Birinci Odak Grup Görüşmesi	09.01.2010	10
İkinci Odak Grup Görüşmesi	26.04.2010	8
Üçüncü Odak Grup Görüşmesi	03.05.2010	8

3.1.6.2. Görüşme Aşaması

Birinci grup oturumu 09.01.2010 tarihinde saat 11:30' da gerçekleşmiştir. Bu zaman dilimi içerisinde 10 bireye ulaşılmıştır. Görüşme sırasında video ve ses kayıt cihazlarıyla görüşme kaydedilmiştir. Ayrıca özel bir anaokulunda görev alan bir psikolog gözlemci olarak katılmış ve yazılı kayıt tutulmuştur. Daha sonra tutulan kayıtlar araştırmacı ve gözlemciyle beraber raporlandırılmıştır.

İkinci grup oturumu 26.04.2010 tarihinde saat 18:00' de gerçekleştirilmiştir. Bu zaman dilimi içerisinde 8 bireye ulaşılmıştır. Görüşme sırasında video kayıt

cihazıyla görüşme kaydedilmiştir. Ayrıca raportör olan kişi ikinci oturuma katılmadığı için görüşme yazılı kayıt altına bir katılımcı tarafından alınmıştır.

Üçüncü grup oturumu 03.05.2010 tarihinde saat 18:00'da gerçekleştirilmiştir. Bu zaman dilimi içerisinde 8 bireye ulaşılmıştır. Görüşme sırasında ses kayıt cihazıyla görüşme kayıt altına alınmıştır. Ayrıca raportör olan kişi ikinci oturuma katılmadığı için görüşme yazılı kayıt altına bir katılımcı tarafından alınmıştır.

Odak grup görüşmeleri ısınma, görüşme ve kapanış olarak 3 aşamada gerçekleştirilmesi planlanmış ve uygulanmıştır. Isınma aşamasında araştırmacı kendisi ve araştırma konusu hakkında bilgi vermiştir. Katılımcıların, kendi isimlerini isim kartlarına yazmaları sağlanmıştır.

Bu görüşmelerde ısınma aşamasından sonra görüşme aşamasına geçilmiştir. Araştırmacı hazırlamış olduğu görüşme formunda bulunan ısınma sorusunu sorarak grup üyelerinin katılımı sağlamıştır ve soruların tamamı sorularak veriler toplanmıştır. Odak grup görüşmeleri esnasında her katılımcı oval masa üzerinde ki oturuş sırasına göre soruları sırayla cevaplandırmışlardır. Üç oturuma ait görüşmeler bu oturma düzeninde sağlanmıştır.

Görüşme aşamasından sonraki diğer bölüm olan kapanış aşamasında tüm katılımcılara ayrılan süre 5 dakika ile sınırlandırılmıştır. Katılımcılar odak grup görüşmelerinin konusuyla ilgili kişisel düşüncelerine ait bir soru sorularak oturumun kapanması sağlanmıştır.

Odak grup görüşmeleri başlamadan önce katılımcıların birbirleriyle sohbet etmeleri ve birbirlerini tanımalarını sağlayacak bir ortam araştırmacı tarafından sunulmuştur.

Birinci odak grup görüşmesi 09.01.2010 tarihinde saat 11'de Cumartesi günü yapılmıştır. Oturum başlangıcında ısınma sorusu sorularak konuya giriş yapılmış ve 7 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Soruların amacı bilişim teknolojileri kullanımı ve bu teknoloji kaynaklarının öğrenci ilgi ve dikkat derecesine etkisini tanımlayıcı nitelikteki verilere ulaşmaktır. Bilişim teknolojilerini tanımlayıcı bilgilerle ilgili veri toplanmıştır. Her bir üyeye soruları cevaplandırırken verilen süre sınırlandırılmamıştır ve görüşme üyelerinin sorularına kendilerini rahat bir şekilde ifade edebilecekleri süre kadar cevaplandırmaları sağlanmıştır.

Birinci odak grup görüşmesinde sorulan sorular şunlardır:

- *Isınma sorusu:* Bilişim teknolojisi diyince aklınıza neler geliyor? Sizin bilişim teknolojileri kullanımına tutumunuz nasıldır?

- Bilişim teknolojisi kaynaklarını kullanmayı ilk nasıl öğrendiniz? Hangilerini kişisel amaçla yani okul dışındaki ortamlarda kullanıyorsunuz?
- Bilişim teknolojilerini hangi aktivitelerinizde ve ne sıklıkta kullanıyorsunuz?
- Bilişim teknolojilerini kullanarak sınıfınızda öğrencilerinizle beraber yaptığınız bir etkinliğinizi paylaşır mısınız?
- Etkinliklerinizi bilişim teknolojilerini kullanarak yapıyorsanız eğer, öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini çekmek için hangi tür etkinlikler planlıyorsunuz ve çocuklar üzerinde nasıl bir etki yapıyor?
- Yaptığınız çalışmalarda bilişim teknolojilerini kullandığınız zaman öğrenci ilgi ve dikkat düzeyi nasıl değişmektedir?
- Bilişim teknolojilerini kullanarak öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çekmek için ve öğrenmede kalıcılığı sağlamak için neler yapılabilir?
- Bilişim teknolojilerini kullanımına yönelik bilgi ve becerilerinizi geliştirmeye ilgili ve istekli misiniz? Evetse, bu teknolojileri kullanımınızı şu anda yapamadığınız hangi durumlar için geliştirmek istersiniz?

Odak grup görüşmesi katılımcıların sorulan soruları cevaplandırması ile sonlandırılmıştır.

İkinci odak grup görüşmesi 26.04.2010 tarihinde saat 18.00'de Pazartesi günü yapılmıştır. Oturum başlangıcında katılımcılar kısa bir şekilde kendini tanıtmış ve 4 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Soruların amacı, bilişim teknolojilerinde öğrenci dikkat ve ilgi düzeyine ilişkin veri toplamaktır. Her bir üyeye soruları cevaplandırırken verilen süre sınırlandırılmamıştır ve görüşme üyelerinin sorularına kendilerini rahat bir şekilde ifade edebilecekleri süre kadar cevaplandırmaları sağlanmıştır.

İkinci odak grup görüşmesinde sorulan sorular şunlardır:

- Okulunuzun bilişim teknolojilerini kullanmayı gerektiren veya internet üzerinden desteklenen bir öğrenme sistemi mevcut mu? Eğer var ise bu sistemleri uygularken öğrenci ilgi ve dikkat düzeyi nasıldır?
- Bilişim teknolojilerini kullanarak yaptığınız bir etkinlikte öğrenci ilgi ve dikkatini sürdürebilmek için neler yapılmalıdır?
- Öğrenci ilgi ve dikkat düzeyini sağlamak için, bilişim teknolojileri araçlarını kullanırken nelere dikkat ediyorsunuz?

- Size tüm imkânlar sunulseydi eğer, bilişim teknolojilerini kullanarak öğrenci ilgi ve dikkatini çekecek, şimdi uyguladığınızdan daha farklı olarak neler uygulardınız?

Oturum grup üyelerinin soruları cevaplandırmalarıyla sonlandırılmıştır.

Bu oturum son grup görüşmesi olup 03.05.2010 tarihinde saat 18:00'de Pazartesi günü yapılmıştır. Grup üyeleriyle ısınma konuşması yapıldıktan sonra 4 adet açık uçlu soru sorularak görüşmeye devam edilmiştir. Soruların amacı, bilişim teknolojileri araçlarını değerlendirmeye yönelik veri toplamaktır.

Üçüncü odak grup görüşmesinde sorulan sorular şunlardır:

- Bilişim teknolojilerinin öğrenci ilgi ve dikkatini çektiğini düşünüyorsanız eğer öğrenciye uyguladığınız hangi yöntemlerle bunu değerlendiriyorsunuz?
- Bilişim teknoloji araçlarını kullanırken nasıl bir ön çalışma yapıyorsunuz?
- Sizce bilişim teknolojilerinde etkin, hızlı ve çağdaş bir eğitim yönetiminin sağlanması için nasıl yararlanmalı ve neler yapılmalıdır?
- Bilişim teknolojilerinin öğrenci ilgi ve dikkati üzerindeki etkilerinin artılarını ve eksilerini değerlendirdiğimizde önerileriniz neler olabilir?

Oturum grup üyelerinin soruları cevaplandırmalarıyla ve son oturumda grup üyelerinin duygu ve düşüncelerini aktarmalarıyla son bulmuştur.

3.1.6.3. Araştırmanın Uygulanması

Araştırmanın uygulanma aşamasında araştırmacı tarafından odak grup görüşmesi yöntemi literatürde belirtildiği ilkeler doğrultusunda yapılmıştır. Odak grup görüşmesine katılan üyelerin sosyo-kültürel özellikleri ve öğrenim durumları birbirine yakın kişiler olarak seçilmesine araştırmacı tarafından dikkat edilmiştir. Katılımcıların yaşları birbirlerinden farklı olduğu için, bununla doğru orantılı bir şekilde mesleki deneyimleri de farklılık göstermiştir.

3.1.6.4. Araştırmanın Değerlendirilmesi

Moderator, tartışma sonrasında sorulara verilen yanıtlara ortak ve tartışmalı noktaları değerlendirmiştir. Daha sonra, yazılı notlar, ses kaydı cihazı ve video kayıtları deşifre edilerek moderatorün yanıtlarla ilgili olarak saptamaları oluşturulmuştur.

3.1.6.5. Verilerin Analizi

Alt problemler esas alınarak gruplandırma yapılmıştır. Verilerin içerik analizinde kodlama yapılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda olumlu-olumsuz tutumlar ortaya çıkmıştır. Grup görüşmelerinde ortaya çıkan veriler yorumlanmıştır ve görüşmelerden kesitler alınmıştır. Yapılan odak grup görüşmeleri literatürle desteklenmiştir.

Nitel araştırmada geçerlilik araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir. Görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçları açıklamak geçerlilik için önemli olmaktadır. Güvenilirlik ise olayların farklı gözlemciler tarafından aynı kategoriye bağlanması ya da aynı gözlemci tarafından farklı zamanlarda aynı kategori ile ilişkilendirilmesidir (Yıldırım ve Şahin, 2008). Bu bağlamda, geçerlilik ve güvenilirlik için odak grup görüşmesine katılan raportör ile birlikte karşılıklı olarak odak grup görüşmeleri değerlendirilmiştir. Odak grup görüşmelerine katılan ve daha sonrasında toplantı tutanaklarını okuyan raportör diğer araştırmacıyla % 86 oranında örtüştüğü görülmüştür.

Araştırmanın veri işleme sürecinde içerik analizi yapılarak kodlama yapılmış, daha önceden belirlenmiş kavramların yanı sıra verilerin kodlanması esnasında ortaya çıkan kavramlara göre yapılmıştır. Ardından kodları genel düzeyde açıklayan kategoriler (temalar) belirlenmiş ve bulgular yorumlanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2008). Yapılan kodlama sonucunda çıkan verilerle problem durumlarına ait nitel verilerin sayısal analizi yapılmıştır.

3.1.6.6. Araştırmanın Etik Yönleri

Araştırmada, özel anaokullarında çalışan anaokulu öğretmenlerine araştırmanın amacı, süresi, şekli ve sonuçlarının nasıl sunulacağı hakkında bilgilendirme yapılmış ve görüşmelere katılma durumları için yazılı ve sözlü onayları alınmıştır.

Araştırmada görüşme yerinin seçilmesi, yeri ve tekniği konusunda grup dinamiğinin olabileceği duyarlılıklar göz önüne alınarak görüşme kayıtları gerçekleştirilmiştir. Araştırma yapılmadan önce, toplantı yerinin yapılacağı özel okulun toplantısı odasının kullanılması için gerekli izinler kurumdan alınmıştır.

Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulmuş, toplantı tutanakları ve tartışmalar oturuş sıralamasına göre kodlanarak raporlandırılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmada elde edilen bulgular bilişim teknolojilerine ilişkin tutumu ve kullanma düzeyleri, etkinliklere kullanımı ve kullanım alanları ve öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine ilişkin görüşler olmak üzere 3 bölümde sunulmuştur. İlk bölümde okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerine ilişkin tutum ve kullanım düzeyleri ile ilgili sorun alanlarını etkilediği düşünülen tutumlara yönelik bulgular yer almaktadır. İkinci bölümde ise okul öncesi öğretmenlerinin bilgisayar, internet ve elektronik tahtayı kullanımları sırasındaki sorunlara ilişkin bulgular yer almaktadır. Araştırmanın üçüncü ve son bölümde ise öğrenci ilgi ve dikkatine yönelik öğretmen görüşlerinin olumlu-olumsuz yönleriyle ilgili bulgular yer almaktadır.

4.1. I. Alt Probleme İlişkin Bulgular

10 üyenin katıldığı birinci odak grup görüşmesi değerlendirmesi sonucunda görüşme süresince katılımcıların % 70'inin sosyalleşmeyi olumsuz yönde etkilediğini, % 70'in bilişim teknolojilerinin olumlu ve olumsuz etkisi olduğunu düşündüğünü, % 100'ünün günlük hayatta ve kişisel amaçla kullandığını, % 80'inin etkin ve sıklıkla kullandığını, %90'ının ilgi ve dikkat çeken etkinlikler uyguladığını, % 80'inin buna uygun eğitim-öğretim ortamını sunduğunu, % 90'ının ilgi ve dikkat düzeyine etkisi olduğunu ifade ettiğini, % 100'ünün öğrenmede kalıcılığı, ilgi ve dikkat düzeyinde olumlu tutum sergiledikleri tespit edilmiştir. Öğretmen görüşlerinin içerik analiz sonucunda ortaya çıkan sayısal analiz Tablo.3'de gösterilmiştir.

Sosyalleşmeye Olumsuz Etkisi:

Tablo.1’de de görüldüğü üzere bilişim teknolojileri kullanımına yönelik tutumlar şu şekilde özetlenebilir; katılımcılar, bilişim teknolojilerini aktif olarak ve çoğunlukla projektör, akıllı tahta, ses ve video kayıt cihazlarını kullandıklarını söylemektedirler. Teknolojinin program içinde amaca uygun ve görsel materyaller kullandığında öğrenciler için faydalı olabileceğini belirtmektedirler. Ayrıca üyelerden bazıları, teknoloji kullanımın amaca uygun şekilde kullanılmadığı zaman çocuğun sosyalleşmesini olumsuz yönde etkileyeceğini ifade etmiştir. Aşağıda bunlara ilişkin bazı ifadeler yer almaktadır.

“...Mesela; bilgisayar bu etkinliğimizi destekleyen bir teknolojidir. Projektör, smart board bilişim teknolojileri için kullandığımız materyaller öğrencilerin dikkatini bu yönde toparlamakta, bilgilerini o yönde kullanmalarını ve daha kalıcı bilgiler edinmelerini sağlıyor...” (Üye 1: 33 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 7 yıldır öğretmen).

“...Fotoğraf makinesi, bilgisayar, smartboard yoğun bir şekilde kullanılıyor. Projeksiyon vs... gibi teknolojik aletler. Bu hem çocukların dikkat sürelerini hem de öğretmenleri, öğrenme aşamasında son derece yararlı olduğunu gösteriyor...” (Üye 2: 30 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 8 yıldır öğretmen).

“...Bu doğrultuda yadsınmayacak gerçekler vardır. Eğitimde olumlu etkileri vardır. Ama yan etkilerinin olumlu etkilerinden daha fazla olduğunu düşünüyorum. Özellikle sosyalleşme alanında. Yani bir anda çocuğu bilgisayara ortak ediyorsunuz. Cep telefonu konusunda da çok etkili faydalı olduğunu düşünmüyorum. Eski okulumda kesinlikle kullanmıyordum okulumda ders esnasında...”(Üye 4: 30 yaş, lisans mezunu, 3 yıldır öğretmen).

“...Olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğunu düşünüyorum. Eğitim alanında kullanabilmeliyiz. Sonuç teknoloji çağında yaşıyoruz, ayak uydurmamızda fayda var. Etkinlikler araştırmasında bilgisayarlar ve internet fayda sağlıyor. Okulların içerisinde öğrencilerin dikkatini çeken bir nokta oluyor. Bu doğrultuda öğrenmeleri de kolaylaşıyor. Bunun süresinin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu da ince bir

çizgi dikkat edilirse faydalı olabileceğini düşünüyorum...” (Üye 8: 27 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

Katılımcıların çoğu bilişim teknolojilerine karşı olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür. Katılımcılardan bazıları özel hayatlarında da bilişim teknolojilerine yönelik ilgileri olduğu için, okul içerisinde yaptıkları etkinliklerde de daha aktif bir şekilde kullandıkları görülmüştür.

Bilişim Teknolojilerine Karşı Olumlu Katkısı ve Çocuğa Olumsuz Etkisi

Özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerine karşı tutumlarının olumlu yönde olduğu görülmektedir. Kimi üyeler bilişim teknolojileri kullanımından bahsederken kimi üyelerde bununla birlikte bilişim teknolojisinin yalnız kullanıldığı zaman sosyalleşmeyi etkileyebileceğini ifade etmişlerdir. Zamanında ve etkin bir şekilde kullanıldığı zaman bilişim teknolojileri olumlu özellikler taşımaktadır. Araştırma kapsamına alınmış öğretmenlerin bilişim teknolojilerine yönelik tutumları sorulduğunda katılımcıların % 70'i bilişim teknolojilerinin olumlu katkısı olduğunu, %10'u çocuğu olumsuz etkilediğini ve %20'si ise hem olumlu hem de olumsuz şekilde etkilediğini savunmaktadırlar. Olumsuz yönde olduğunu düşünen katılımcıların bilişim teknolojilerine ilgisiz olduğu ve bunu da eğitim-öğretim programı içerisinde kullanmak istemediğinden dolayı olumsuz bir tutum sergilediği verilen ifadelerle göre anlaşılmıştır.

Kişisel Amaçla ve Günlük Hayatta Kullanımı

Bilişim teknolojilerini kullanmayı öğrenme ve hangi bilişim teknoloji araçlarını kişisel amaçla kullandıklarına yönelik soruların sorulara katılımcıların çoğu ailelerinin de etkisiyle küçük yaşta bilişim teknolojilerini kullanmaya başladıklarını ifade etmiş, bazı katılımcılar ise bilişim teknolojileriyle üniversite çağına geldikten sonra ihtiyaç duyduklarını belirtmektedirler. Katılımcıların %100'ü bilişim teknoloji araçlarını kişisel amaçla kullandıklarını belirtiyorlar. Günlük hayatta fotoğraf makinası, video kayıt cihazları, cep telefonu, bilgisayar ve interneti kullandıklarını, eğitim-öğretim ortamında ise akıllı tahta, bilgisayar ve interneti daha yaygın bir şekilde kullandıklarını ifade etmektedirler. Son olarak katılımcılar, bilişim

teknolojileri materyallerinin hayatı kolaylaştırdığını, etkin bir şekilde kullanıldığında hem okul hayatında hem de özel hayatta yaşamı kolaylaştırdığını ifade etmektedirler. Bilişim teknolojileri her zaman insan hayatını kolaylaştırdığını düşünen katılımcılar, bu tutumları etkinliklerinde de göstermiş, özel hayatlarında da kişisel amaçla yaygın olarak kullanma nedenleri, hayatı daha kolaylaştırmasıdır.

“...Bu konuda ilk olarak üniversite aldığımız derslerde bulunduğumuz çağ itibariyle bu teknoloji içine girmeyi üniversite yıllarında gördük. Önceleri belki tepegözü biliyorduk ama daha sonraları bilgisayar ile tanıştık ve iç içe olduk. Power pointte sunumlar farklı etkinlikler son yıllarda daha çok bunlarla ilgili çalışmalar yaptık...” (Üye 1: 33 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 7 yıldır öğretmen).

“...Benimde küçük yaşlarda başladı. Bilgisayar ile ilk tanışmam 1999 yılında başladı. Bunun için hiçbir kursa gitmeden kendi gayretimle bunu öğrenmeye çalıştım. Smartboard gibi cihazlarla çalıştığım okullarda tanıştım. Sosyalleşme açısından çok fazla kullanılmazsa yararlı olduğunu düşünüyorum...” (Üye 7: 24 yaş, lisans mezunu, 2 yıldır öğretmen).

“...İlkokul çağlarımda tanıştım ama ilk olarak hayata geçirmem okullarda bilgisayar kullanmakla başladı. Lise ve üniversitede verilen ödevlerde araştırma yapmama fayda sağladı. ..Özel hayatımda da bilgisayar, internet ve fotoğraf makinesi kullanıyorum...”(Üye 9: 25 yaş, lisans mezunu, 1 yıldır öğretmen).

Yukarıdaki ifadeler incelendiğinde ve üyelerin yaşları göz önüne alındığında orta yaş grubuna giren katılımcılardan meydana geldiği görülmüştür ve bu kişilerin uzun yıllardır bilişim teknolojileriyle iç içe olduğu görülmektedir.

Etkin Bir Şekilde Kullanımı Etkileyen Faktörler ve Kullanım Sıklığı

Katılımcıların eğitim-öğretim esnasında kullandıkları aktiviteler ve kullanma sıklığı sorulduğunda bilişim teknolojilerini; Türkçe dil etkinliklerinde görsel materyaller ve power point sunularıyla, akıllı tahtada resimli hikaye okuma tekniğiyle, matematik ve fen etkinliklerinde, dikkat çalışmalarında, kamerada kendi görüntülerini izlemelerini sağlayarak hatalarını ve kendilerini fark etmelerini olanak

sunarak kullanmakta olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %30'u bilişim teknoloji kaynaklarının kurumlarında çok yaygın şekilde kullanılmadığını ifade etmişler ve materyal yetersizliğinden dolayı da kendilerinin etkin bir şekilde kullanamadıklarını dile getirmişlerdir. Son olarak da bir katılımcı ise, bu materyal eksikliğinden dolayı hiçbir eksiklik duymadığını belirtmiştir. Katılımcılar kullanma sıklığı olarak genelde her gün olarak ifade etmiştir, fakat bazı katılımcılar yine materyal eksikliğinden bazen haftada bir yani nadiren cevabını vermişlerdir. Bilişim teknolojilerini yaygın olarak kullanan kişiler kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda kullandıkları araçların kullanım alanlarını çeşitlendirmişlerdir.

“...Etkinliklerimde power point sunumlarında akıllı tahtayı çok sık kullanırım. Bunun yanında yaratıcı düşünce kapsamında matematik, dikkat çalışmaları öğrencileri aktif hale gelmelerini sağlar..”(Üye 3: 28 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 8 yıldır öğretmen).

“...Her gün kullanıyorum. Resimli hikâyeler izlettiriyorum, müzik dinliyoruz. Bazen küçük belgeseller buluyoruz. Görsel olarak daha fazla akılda kaldığını inanıyorum. Bilgisayarı görünce çocuklar daha fazla, daha çabuk bilgiye erişiyorlar. Kavramlarla ilgili çalışmalar yapıyoruz...” (Üye 5: 30 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...Evimde çalışmalar hazırlıyorum. Videolar indiriyorum. İnternette kendi bilgisayarımı götürerek projektör yardımıyla beyaz duvara yansıtarak çocuklara öğretmeye çalışıyorum...”(Üye 7: 24 yaş, lisans mezunu, 2 yıldır öğretmen).

Yukarıdaki ifadelere bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğu aktivitelerini bilişim teknolojileri materyallerini kullanarak sundukları görülmektedir. Bilişim teknolojileri zaten yaşamın her anında kullanıldığı için özel okullarda çalışan öğretmenler evde de okul dışı saatlerde bu teknoloji materyallerini kullanmaktadırlar.

İlgi ve Dikkat Çeken Etkinlikler

Öğrencilerle birlikte yapılan ve öğrencilerin dikkat ve ilgisini çeken etkinliklerden bahsederken katılımcıların çoğu, bilgisayar ve internet kullanımı ve akıllı tahtayı kullandıklarını, bu bilişim teknolojileri materyallerini kullandıklarında

öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini çekebilecek etkinlikler hazırlayıp, uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Bu etkinlikler şunlardır:

- ✓ Resimli hikaye okuyarak görsellik ön planda olan etkinlikler,
- ✓ Akıllı tahta kullanarak sayı sayma etkinliği,
- ✓ Projektör ışığının yansımasıyla yaratıcı düşünce etkinliği,
- ✓ Video ve videoda şarkı dinletme,
- ✓ Akıllı tahta kullanılarak çizgi ve dikkat çalışması etkinlikleri,
- ✓ Spontane etkinlikler (sunum, video, internet kullanımı vb.),

Katılımcılar, odak grup görüşmesi sırasında yöneltilen soruya yukarıda belirtilen etkinlik örneklerini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı ise, bilişim teknolojilerinin etkileşimi engellediğini ifade etmiştir ve bu yüzden teknolojik gelişmelere olumlu bakmadığını belirtmektedir. Katılımcıların %90'ı bilişim teknolojilerinin sınırlandırılmış şekilde kullanıldığı zaman öğrenmede ilgi ve dikkat çekiciliği arttırdığı ifade edilmektedir.

“...Akıllı tahtanın spot ışığından yararlanıyorum. Sınıfı karartıyorum, spot ışığının belirginliğini arttırıyorum. Perde de bir yer gösteriyorum, dikkatlerini topluyorum. Hepsine söz hakkı veriyorum. Ve ne olduğunu soruyorum. Fikirlerini alıyorum. Düşünce çalışmasında kullanıyorum. Çok farklı cevaplar gözlemliyorum. Yaşantılardan olsun, hayal dünyalarından olsun...” (Üye 3: 28 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 2 yıldır öğretmen).

“...Kişisel olarak teknoloji taraftarı değilim. Anaokulundaki çocuklar için daha çok oyun alanları iyi bir tercihtir. Bu kadar ilgi yoğunluğunun gereği yok... Fransızca CD izlenildi ama çok fazla verim alınmadı...” (Üye 4: 30 yaş, lisans mezunu, 3 yıldır öğretmen).

“...Smartboardun kütüphanesindeki karakterleri kullanarak çocuklarla bir tiyatro sahnesi oluşturduk ve karakterleri sahneye yerleştirip bununla ilgili olarak bir öykü oluşturmuştuk. Çocuklar aktif olarak katılmışlardı...” (Üye 7: 24 yaş, lisans mezunu, 2 yıldır öğretmen).

“...Genelde Power Point’ler ve hikâyeler üzerine yoğunlaşıyoruz. Farklı bir etkinlik olarak geçen yıl çektiğimiz fotoğraflara bilgisayarda bakıyordum. Sonra etrafında

toplanarak çocuklarda kendi ifadelerine, duruşlarına, yüz şekillerine baktılar. Farklı tiplerde biri mutluyken biri endişeliydi. Kendiliğinden gelişen bir aktiviteydi...” (Üye 9: 25 yaş, lisans mezunu, 1 yıldır öğretmen).

Yukarıdaki ifadelere bakıldığında her öğretmen kendine özgü yöntemlerle etkinliklerini zenginleştirerek, öğrenci ilgi ve dikkatini çekecek farklı ve yaratıcı etkinlikler ortaya çıkardıkları dikkati çekmektedir. Katılan bir üyenin teknolojiye karşı olumsuz ve katı bir tutum sergilemesi, toplantıya katılan diğer üyelerin fikrini ve tutumunu etkilememiştir. Bu katılımcı, günlük hayatın ve eğitim hayatında sürekli teknolojiye kapalı olduğunu ifade etmektedir. Toplantıda diğer üyelerden bu üyeye karşı bir eleştiri gelmemiştir fakat katılımcıların bazılarının sergiledikleri yüz ifadelerinden bu üyenin söylediklerini çok fazla onaylamadıkları gözlemlenmiştir. Görüşme esnasında, toplantı raportör tarafından rapor tutulduğu zaman, psikolog olan raportör tarafından da bu katılımcı için parantez içinde küçük notlar alınmış ve ifadelerinde ki kararlılık not alınmıştır.

Eğitim-Öğretim Ortamlarının Sunumu

Öğrenci ilgi ve dikkat düzeyini artırıcı etkinliklerin planlanırken, öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini üst seviyede tutmak için bilişim teknolojilerinden faydalanılarak her hedefe yönelik, öğrenci yaş grupları dikkate alınarak, çocuk merkezli ve planlı bir şekilde uygulanan eğitim-öğretim ortamlarının öğrencilere sunulmalıdır. Görsel öğeler kullanılarak öğrencilerin konsantrasyon süresini artırıcı, etkili ve yenilikçi etkinliklerin seçilmesine katılımcılar tarafından dikkat edildiği belirtilmiştir.

“...Yapılan toplantılarda çocukların yaş düzeylerine uygun olarak planlıyoruz çalışmalarımızı. Görsel olarak desteklemek değil, yaratıcılık alanında çalışmalarına destek veriyoruz... Bunun dışında yaptığımız aktivite toplantılarında artılarına ve eksilerine göre bakarak değerlendiriyoruz. Ona göre yapılandırıp tekrar eğitimimiz içinde uyguluyoruz...” (Üye 2: 30 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 8 yıldır öğretmen).

“...Yapılan zümre toplantılarında öğrencilerle olan aktiviteleri paylaşıyoruz. Daha farklı nasıl yapabiliriz, nasıl geliştirebiliriz şeklinde hazırladığımız etkinliği

geliştiriyoruz... Farklı materyal kullanımı arttırmaya çalışıyoruz...” (Üye 3: 28 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 2 yıldır öğretmen).

“...Öncelikle yapılan etkinlikte çocukların konsantrasyon sürelerinin arttığının farkındayım. Bir konu anlattıktan sonra ve daha sonra bunun fotoğrafını gördüğünde her şeyi daha çok pekiştiriyor... Şimdi etkinliklerimizde imkânlarımız arttıkça ve buna kendi imkânlarımızı da kattıkça eğitim sürelerinin uzadığını görüyorum...”(Üye 7: 24 yaş, lisans mezunu, 2 yıldır öğretmen).

“..Görsel anlamda ilgi çekici oluyor...” (Üye 8: 27 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

Yukarıdaki ifadelerle bakıldığında öğrenci motivasyonunu ve konsantrasyonunu arttırmak için öğretmenlerin her alanda farklı ürünler ortaya çıkarmaya çalıştıkları görülmektedir. Bu öğretmenlerin zaten günlük hayatlarında teknolojik yeterliliklere sahip olduğu kanısına varılmıştır ve katılımcılara daha fazla imkan sağlandığı takdirde bu olanağı her zaman kullanma ve geliştirme çabasında oldukları ifade edilmektedir.

Bilişim Teknolojisinin İlgi ve Dikkat Düzeyine Etkisi

Bilişim teknolojileri kullanıldığı zaman öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisine yönelik değişikliklere katılımcılar tarafından verilen cevaplarda, katılımcıların % 90'ı her gelişim alanını olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Bilişim teknolojileri kullanımının, öğrencinin hayal gücünü kullanarak etkinliğe etkili bir şekilde katıldığını belirtmektedirler. Hazırlanan etkinliklerin her öğrencinin yaş grubuna uygun, öğrencilerin dikkat süresini uzatacak ve konsantrasyonlarını arttıracak şekilde hazırlandığında öğrenci ilgi ve dikkat düzeyi üzerinde değişiklikler olduğu görülmüştür. Öğretmenin daha önceden ön hazırlıklar yapıp, zamanı etkin bir şekilde kullandığı zaman öğrencilerin farkındalık düzeylerinin değiştiği ve heyecan duygusunu arttırdığı ifade edilmiştir. Katılımcılardan bir üye ise, bilişim teknolojisi kullanımının öğrenci ilgi ve dikkat düzeyi üzerinde farklı bir etki yaratmadığını belirtmektedir. İmkânlar yeterli olduğu takdirde bilişim teknoloji kaynaklarını daha sık kullanma eğiliminde olduğu katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

“.. Ben olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum. O gün ki ruh hali de çok önemli. Bireysel bakış açısında değişiklikler olduğuna inanıyorum...” (Üye 5: 30 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...Dikkat çekici etkinlikler yapıldığında olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum...” (Üye 7: 24 yaş, lisans mezunu, 2 yıldır öğretmen).

“... Bilgisayarı hazırlayıp sandalyeleri, minderleri düzenlediğimde öğrencilerde bir heyecan oluyor. “Ne zaman başlayacağız?” ve “Ne zaman izleyeceğiz?” gibi... (Üye 9: 25 yaş, lisans mezunu, 1 yıldır öğretmen).

“...Daha az yoğun kullanmak daha etkili olduğunu düşünüyorum...” (Üye 10: 27 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 4 yıldır öğretmen).

Yukarıdaki ifadelerle bakıldığında her üye bilişim teknolojilerini ilgi ve dikkatlerini çekebilecek farklı noktaları olduğunu belirtmektedirler. Okul öncesine uygulanan her etkinlikte öğrenci ilgi ve dikkat derecesini etkileyecek aktiviteleri zaten öğretmenler seçmek durumundadırlar. Bilişim teknolojileri bu ilgi ve dikkat derecelerini destekleyerek daha etkin bir öğrenme sağlanmaktadır.

Öğrenmede Kalıcılık ve İlgi-Dikkat Düzeyinde Bilişim Teknolojileri Kullanımı

Katılımcıların bilişim teknolojileri kaynaklarını öğrenmede kalıcılığı sağlamak ve öğrenci ilgi ve dikkatini çekmek için neler yapmak istediklerini öğrenme amaçlı soruya verdikleri cevapta katılımcılar yapmak istediklerini ve bazı üyeler ise imkân yetersizliği yüzünden yapamadıklarını, fakat imkânlar yeterli olsa daha sık kullanmak istediklerini dile getirmişlerdir. Öğrenmede kalıcılık ve ilgi-dikkat düzeyini arttırmak için önceden planlı olunması gerektiği, pekiştiriciler verilerek farklı materyallerin kullanılması gerektiği, farklı aktivitelerle de destek verilmesi gerektiği, beyin fırtınası yapılarak destekleyici aktiviteler sunulması yapılabilecekler olarak katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

“...Farklı materyaller kullanabiliriz. Ölçüm yapabiliriz. Kendini daha iyi ifade edebilen bir çocuk için farklı materyaller kullanmak önemli olabilir...” (Üye 4: 30 yaş, lisans mezunu, 3 yıldır öğretmen).

“...Her çocuğun algısı aynı olmadığı için kişisel zekâsına göre görsel olarak gösteriliminde daha zayıf algılı çocuklara yoğunlaşılabilir pekiştirme açısından...” (Üye 6: 29 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 10 yıldır öğretmen).

“...Görsel algıyı sağlayabiliriz ama diğer farklı materyaller kullanımında daha kalıcı hale getirebiliriz...” (Üye 8: 27 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...Bir sunum yapacaksan ilk önce beyin fırtınası yapmak gerekir. Birbiriyle alışveriş fikir olanak sağlar. Destekleyici, farklı alanlar farklı aktiviteler kullanılırsa daha kalıcı olur...” (Üye 10: 27 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 4 yıldır öğretmen).

Bulgulara bakıldığında öğretmenlerin hepsi bu konuda bilgiye ve deneyime sahiptir. Üyeler sürekli ve sıklıkla okullarında kullandıkları bilgisayar teknoloji yöntemlerinden bahsetmişlerdir. Öğrenmede kalıcılığı arttırmada birçok faktör etkindir ve uygulanan etkinliklerle bu kalıcılık öğretmenler tarafından fark edildiği görülmektedir. Katılımcılardan bir üye hariç hepsi bilgisayar teknolojileri kaynaklarıyla ilgilenmekte ve eğitimde kalıcılığı etkilediğini dile getirmektedirler.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerine Karşı Tutumu

Araştırma kapsamında yöneltilen sorularda grup üyelerinin çoğu bilişim teknoloji kaynaklarını kullanmada istekli ve ilgili oldukları gözlemlenmiştir. Katılımcılara bilişim teknolojileri kullanımına yönelik bilgi ve becerilerinizi geliştirmeye ilgili ve istekli olup olmadıkları sorulmuş ve eğer cevapları evet ise, bu teknolojileri kullanmanın şu anda yapamadıkları hangi durumları arttırmak istediklerini belirtmeleri istenmiştir. Cevaplar çoğunlukla, bilişim teknoloji kullanıma olumlu tavırlar sergilenerek cevaplandırılmıştır. Katılımcılar, bilişim teknolojileri materyallerini daha yaygın ve daha aktif bir şekilde kullanmayı öğrenmek istediklerini, teknoloji ile ilgili olan yenilikleri sürekli takip etmek istediklerini ve kendine özgü ürünler geliştirmek istediklerini ifade etmektedirler.

“...Bilişimi takip etmek gerekirse daha verimli bir eğitim daha olumlu cevaplar almak için bencede bu teknolojiyi kullanmak gerekiyor...” (Üye 1: 33 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 7 yıldır öğretmen).

“... Öğrencilik hayatımda, iş hayatımda yeterince kullanıyorum. Yakından takip ediyorum. Cd’ler yerine program kullanarak daha çok arzu ediyorum...” (Üye 2: 30 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 8 yıldır öğretmen).

“...Hayatı kolaylaştırıyor. Kullanmamam gerekse bile ben kullanmayı düşünüyorum...” (Üye 4: 30 yaş, lisans mezunu, 3 yıldır öğretmen).

“...Daha önceden izletiyorum. Çizgi filmler görüntülemek istiyorum. Powerpoint sunumlar gibi yapmayı düşünüyorum...” (Üye 5: 30 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...Daha planlı programlı olmak istiyorum...” (Üye 10: 27 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 4 yıldır öğretmen).

4.2. III. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Odak grup görüşmelerine katılan katılımcıların değerlendirilmesi sonucunda % 50’sinin okullarında öğrenim sistemlerinin olduğunu, % 62’sinin ilgi ve dikkat süresini arttırdığını, % 88’inin etkinlik esnasında olasılıkları göz önünde bulundurduğu, % 100’ünün varolan durumda farklılıklar yapmayı düşündükleri tespit edilmiştir. Öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonucunda ortaya çıkan sayısal analiz dağılımı Tablo.4’de gösterilmiştir.

Tablo. 4 Özel Okullarda Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerinden Kullanım Alanlar ile İlgili Nitel Verilerin Sayısal Analizi

Öğretmen Görüşü	Katılımcılar										Toplam	Yüzde %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Kullanım Alanları	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Okulumuzda Öğrenme Sistemleri Var	1	1	1	Katılmadı					1	Katılmadı	4	50
İlgi ve Dikkat Sürekliliğini Artırıyor	1	1	1		1			1			5	62
Etkinlik Esnasında Olasılıklar Var, Planlıyoruz	1	1	1			1	1	1	1		7	88
Farklılıklar Yapmayı Düşünüyoruz, İstiyoruz	1	1	1			1	1		1		1	8

Okullardaki Öğrenme Sistemleri

Okullarda bilişim teknolojilerini kullanmayı gerektiren veya internet üzerinden desteklenen bazı öğrenme sistemleri mevcuttur. Bunlardan bazıları bilgisayar ve internet üzerinden kullanılan eğitim programları, oyunlar, Cito öğrenci izleme gibi sistemlerdir. Katılımcıların çoğu böyle bir sistem kullanmadıklarını ve sadece duydukları bazı yazılımların olduğunu bildiklerini belirtiyorlar. Okulların bu konudaki tutumları çok olumlu olmadığı için, kendilerinin de teknolojik eğitim sistemlerinden geride kaldıklarını ifade ediyorlar. Sadece bir katılımcı okullarında kullandıkları Cito yazılımı hakkında bilgi veriyor ve diğer katılımcılar böyle bir sistemi daha önce hiç duymadıklarını belirtiyorlar. İnternet üzerinden oynanan oyunlardan ve internetin kontrollü kullanılmasıyla ilgili olarak bazı eğitim yazılımlarının olduğu hakkında konuşuluyor.

“...Bizim okulumuz bilişim teknolojileriyle ilgili konularda çok açık değil. O nedenden dolayı kullanmıyoruz...” (Üye 6: 29 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 10 yıldır öğretmen).

“...internet üzerinden oynanan oyunlar kontrollü kullanmalarıyla bilinçli kullanılmaya yönlendirildiği zaman öğrencilerde analitik düşünmeyi geliştiriyor...” (Üye 7: 24 yaş, lisans mezunu, 2 yıldır öğretmen).

“...Bizim okulumuzda bilgisayar dersi haftada iki gün var hem de Cito Öğrenci İzleme Programı uygulanıyor internet üzerinden. Eğer eğitim yazılımlarından bahsederseniz hem internet üzerinden dışarıdan CD’lerle bilgisayar dersinde çocuklar oynuyorlar. Bu ders saatinde öğrencilerimin ilgili ve dikkatli olduğunu görüyorum...” (Üye 8: 27 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...Aynı zamanda Cito uygulaması yapılıyor. Benim öğrencilerim 5 yaş grubu olduğu için bu uygulamaya katılmıyor. Sadece 6 yaş grubu katılıyor. Ancak uygulayan arkadaşına yardımcı olduğum için uygulamaların bir kısmına bende katıldım. Bilgisayar ve internet üzerinden yapıyorlar ve her çocuk bilgisayarın başında kulaklık takıyorlar...” (Üye 9: 25 yaş, lisans mezunu, 1 yıldır öğretmen).

İlgi ve Dikkatin Sürekliliği

Bir okul öncesi sınıfında öğretmen öğrencinin ilgi ve dikkatini çekecek etkinlikler hazırlayıp öğrenciye sunduktan sonra sürekliliğini nasıl sağlayacağını da planlaması gerekir. Aşağıdaki ifadelerimize baktığımızda okul öncesi öğretmenlerinin etkinliklerde ilgi ve dikkatin devam etmesi için neler yaptıkları ifade edilmektedir.

“...Öncelikle grubu çok iyi tanımak ve materyali kullanırken içeriğinin öğrencinin yaş düzeyine uygun şekilde seçilmesi gerekir düşünüyorum...” (Üye 1: 33 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 7 yıldır öğretmen).

“...Konunun öğrencilerde merak duygusu oluşturması gerekiyor... Öğretmen rehberliğinin çok iyi yapılması gerekiyor...” (Üye 2: 30 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 8 yıldır öğretmen).

“...Bende ortamın çok iyi şekilde hazırlanması gerektiğini düşünüyorum... Etkinlikleri çeşitlendirerek çocuklara sunulması gerekir...” (Üye 3: 28 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 2 yıldır öğretmen).

“...Gün içerisinde hangi zaman diliminde yapıldığı önemi...” (Üye 4: 30 yaş, lisans mezunu, 3 yıldır öğretmen).

“...bizim okumuzda uygulanmıyor...” (Üye 6: 29 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 10 yıldır öğretmen).

“...aynı zamanda işlenen konuyla ilgili ve alakalı olması...” (Üye 9: 25 yaş, lisans mezunu, 1 yıldır öğretmen).

Grup görüşmelerine katılan okul öncesi öğretmenlerinden % 75'i bilişim teknolojileri kullanırken yaptıkları etkinliklerin sürekliliğini sağlamak için nelere dikkat ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların %25'i bilişim teknolojileri kullanımı yetersizliklerinden dolayı sadece daha önceden hazırlamış oldukları materyalleri kullanabildiklerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi çağındaki çocuğun ilgi ve dikkatinde sürekliliği arttırmak ne kadar güç olduğu bir gerçektir. Eğitimcinin bu konudaki yaratıcılığı çocuğun bilişim teknolojilerine karşı olan tutumunu ve dikkat çekiciliğini arttırmaktadır.

Etkinlik Esnasında Meydana Gelebilecek Olasılıklar

Öğretmenlerin bilişim teknoloji konusundaki tutumları genelde olumlu olarak gözlenmiştir. Etkinliklerinde bilişim teknolojileri araçlarını kullanan okul öncesi öğretmenleri bu araçları ve materyalleri kullanmadan önce dikkat etmeleri gereken birçok unsur vardır. Bunları öğretmen etkinliğin yapılış aşamasından önce karar vermelidir. Etkinlik anında meydana gelebilecek olasılıklar düşünülerek planlanmalıdır. Bu öğrenci etkinlik esnasında öğrenci ilgi ve dikkati için önemlidir. Araştırmaya katılan özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlere nelere dikkat ettikleri sorulduğunda öğretmenlerden aşağıdaki yanıtlar alınmıştır.

“...farklı tekniklerle pekiştirmek gerekir...” (Üye 1: 33 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 7 yıldır öğretmen).

“...Bende kesinlikle grubun seviyesine ve grubun beklentilerinin önemli olduğunu düşünüyorum...” (Üye 2: 30 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 8 yıldır öğretmen).

“...Çocukların korkabileceği resimler oluyor. Bunlara daha önceden bakarak dikkat ediyorum...” (Üye 4: 30 yaş, lisans mezunu, 3 yıldır öğretmen).

“...seste çok önemli bence...” (Üye 5: 30 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...materyallerin öğrencilerin yaş düzeyine uygun olmasına ve ihtiyaçları var mı buna dikkat ediyorum...” (Üye 6: 29 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 10 yıldır öğretmen).

Yukarıda ki ifadelerde yer alan öğretmen görüşlerinde her öğretmen etkinlik esnasında karşılaştıkları problem durumları sonucunda çözüm önerileri sunmuştur. Bu değişkenler eğitimcilerin çalıştıkları okullar, okul müdürleri ve okullarındaki bilişim teknoloji araçlarının çeşitliliğine göre değişmektedir.

Varolan Durumdan Farklı Olarak Öğretmenler Tarafından Yapılmak İstenenler

Araştırmaya katılan öğretmenler değerlendirildiğinde bilişim teknolojilerinin etkinliklerin her alanda aktif bir şekilde kullanıldığı, etkinliklere ayrı bir canlılık kazandırdığı görülmektedir. Fakat her özel okulun bilişim teknolojilerine karşı tutumu farklı olduğu için kullanım sıklığı ve çeşitliliği farklılık göstermektedir. Bazı öğretmenler bilişim teknolojilerinin öğrenci ilgi ve dikkatini çektiğini düşündüğü halde materyal yetersizliğinden teknoloji çok sık kullanamamaktadır. Kendilerini imkân sunulduğu takdirde daha sık kullanmayı istediklerini dile getirmişlerdir. Katılımcıların odak grup görüşmelerinde sorulan sorulara verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde şuan olan durumdan farklı olarak neler yapmak istedikleri sorusu sorulmuş ve kendilerine her türlü imkân sunulduğu zaman neler uygulayabilecekleri sorulmuştur. Bu soru sorulduğunda moderator tarafından katılımcıların bu sorunun büyük bir istekle ve diğer sorulara göre daha uzun ve ayrıntılı bir şekilde cevap verdikleri gözlemlenmiştir.

“... Bence öncelikle daha çok konuların çeşidinin çoğalmasının gerektiğini düşünüyorum... Geribildirim alabilecekleri etkinlikler kullanmak isterdim. Aynı zamanda da öyle bir arşiv oluşturarak çocuğun değerlendirmesinin yapılması gereken bir arşiv oluşturulmasının gerektiğini düşünüyorum...” (Üye 1: 33 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 7 yıldır öğretmen).

“...Öğrencinin mesela ailesi ile birlikte yaptığı bir projeyi kendi evinden arkadaşlarına tanıtacağı bir ortam yaratılmasını isterdim... Mesela çocuk o gün okula gelmiyor. Biz okuldan çocuğun evine bağlanıyoruz internetle. Öyle bir çalışma geldi aklıma...” (Üye 2: 30 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 8 yıldır öğretmen).

“...Çocukların evde yaptıkları konuları evde kaydedebileceklerini düşündüm... Ayrıca okulda kullanılan bilgisayar ortamını daha sevimli hale getirmek isterdim...” (Üye 3: 28 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 2 yıldır öğretmen).

“...Görsellikle ilgili üç boyutlu ortamlar sunulsaydı daha çok dikkat çekici olabilirdi...” (Üye 5: 30 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...Sınıf ortamını bir simülasyon gibi düşündüm. Öğretmenlerin kendi seçecekleri konuları simültane bir ortam oluşturulabilir diye düşündüm...” (Üye 6: 29 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 10 yıldır öğretmen).

“...imkânım olsaydı daha çok oyun tarzı değil de sunumlara ağırlık verirdim. Bir de şöyle bir şey olabilirdi. Efektler var ya belki aha basit hali yapılarak çocukların yaratıcılıklarını kullanacakları yazılımlar olabilir diye düşünüyorum...” (Üye 7: 24 yaş, lisans mezunu, 2 yıldır öğretmen).

“...her türlü özgür bırakıp çocukları bilgisayarı kullanırmaya yönlendirebiliriz...” (Üye 8: 27 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...Tüm imkânlar sunulsaydı eğer çizgi film yapmak isterdim. Keşke daha kolay olsaydı kendi çizgi filmimizi yapardık. Daha çok çocuk merkezli olarak yapardık...” (Üye 9: 25 yaş, lisans mezunu, 1 yıldır öğretmen).

Bu bulgular doğrultusunda katılımcıların bilişim teknolojilerini etkinliklerinde kullanmalarını istemeleri konusunda istekleri oldukları görülmüştür. Her katılımcı beyin fırtınası yaparak yeni fikirler ortaya çıkarmışlardır.

4.3. IV. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Odak grup görüşmelerin katılan katılımcıların değerlendirmesi sonucunda öğretmenlerin % 88'inin çeşitli yöntemler uyguladıkları, %100'ünün teknolojiden yararlandığına ve % 100'ünün önerilerde bulunmak istedikleri tespit edilmiştir. Öğretmen görüşlerinin içerik analizi sonucunda ortaya çıkan sayısal analizi Tablo.5'te gösterilmiştir.

Tablo.5 Özel Okullarda Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin Öğrencilerinin İlgi ve Dikkatine Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri ile İlgili Nitel Verilerin Sayısal Analizi

Öğretmen Görüşü	Katılımcılar										Toplam	Yüzde %	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
Değerlendirme	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			
Çeşitli Yöntemler Uyguluyorum	1	1	1	Katılmadı	1		1	1	1		Katılmadı	7	88
Teknolojiden Yararlanıyorum	1	1	1		1	1	1	1	1			8	100
Önerilerde Bulunuyorum	1	1	1		1	1	1	1	1			8	100

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uyguladıkları Yöntemler

Araştırma bulgularında bilişim teknolojilerinin öğrenci ilgi ve dikkatini düşünen öğretmenlerinin verdikleri cevaplarda çoğu öğretmen birbirini destekleyerek verdikleri cevapları onaylamışlardır. Tablo.3'te özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerine olan tutumlarının benzerlik gösterdiğini ortaya çıkarmaktadır. Görüşmeler esnasında her katılımcı diğer katılımcıdan yeni bilgiler aldıklarını ve uygulamayı deneyeceklerini ifade etmişlerdir. Bu da

teknolojini önce öğretmenlerin ilgisini çektiğini, buna bağlı olarak öğrenci ilgi ve dikkati düzeyini olumlu şekilde etkilediğini göstermektedir. Okul öncesi öğretmenleri bu çıkan sonuçları öğrencilere uyguladıkları bazı yöntemlerle bunu değerlendirmektedirler. Bu yöntemler;

“...Öncelikle bu çalışmaya başlamadan önce bir ön hazırlık çalışması yaptığımızdan bahsetmiştik. Burada çocukların işleyeceğimiz konuyla ilgili ne kadar bilgileri olduğunu zaten görebiliyoruz. Bunun dışında çocuklarla yaptığımız çalışmalarını arşivleyerek takip etme şansımız oluyor. Çocuklarla yaptığımız sohbetlerle geribildirim alabiliyoruz. Belki aralıklarla çocukları değerlendirebiliyoruz...” (Üye 1: 33 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 7 yıldır öğretmen).

“...kitabı taradığımda ve smartboarda hikâye kitabını okuduğumda hareketli öğrencilerin bile daha dikkatle konuyu dinlediklerini fark ediyorum...” (Üye 2: 30 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 8 yıldır öğretmen).

“...Okul ortamında çok fazla bilişim teknolojileri araçlarını kullanmadığım için kendi imkânlarımla kullanmaya çalışıyorum...” (Üye 6: 29 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 10 yıldır öğretmen).

“... Benimde kullandığım etkinlikler eğer doğru seçilmişse, çocuğun ilgi ve yaşına uygun bir etkinlikse gerçekten dikkat çekici oluyor. Bunu da nasıl anlıyorum geri dönüşlerle. Çocuk bizim hiç dikkat etmediğimiz detayları fark etmiş olabiliyor. Soru-cevap tekniğiyle bunu anlayabiliyoruz...” (Üye 7: 24 yaş, lisans mezunu, 2 yıldır öğretmen).

Aşağıdaki bulgularda da bilişim teknoloji araçlarını kullanırken yaptıkları ön çalışmalarda çocuğun rahatı ve özgüven duygusu için yapılması gerekenlerden, kullanılan materyalin daha önceden kullanılabilirliğinin test edilmesi gerektiğinden, öğrenme ortamının sağlanmasından ve daha önceden bir öne çalışma yapılmasından bahsedilmektedir.

“...Fiziksel ortamın evet düzgün şekilde hazırlamak çok önemli. Ön hazırlıkta da planlı olmamız gerekiyor. Ben ortamın sessiz olmasına dikkat ediyorum... Programlı

olmak gerek her şeyden önce. Aracı kullanmadan önce öğretmenin kendi sınaması gerek diye düşünüyorum...”(Üye 3: 28 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 2 yıldır öğretmen).

“... Öncelikle öğretmenin konuyla ilgili gerçekten çok donanımlı olması gerekiyor. Daha önceden çalıştığım kurumda öğrencilerime internette uzayla ilgili bir Power Point sunumu izletiyordum. O sırada başka bir sunumu açmak istemedim. Hiç alakası olmayan bir sunum çıktı. Bu nedenden dolayı öğretmenlerin derse başlamadan önce mutlaka kontrol etmesi gerek...” (Üye 6: 29 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 10 yıldır öğretmen).

“...Tabi ki böyle bir etkinliği seçmeden önce materyalin özelliği incelenmelidir. Çevre uyaranların azaltılıyor olması çok önemli...” (Üye 7: 24 yaş, lisans mezunu, 2 yıldır öğretmen).

“...Fiziksel ortamlar öncelikle çocuğun ilgi süresini tutmadan önce ortamın havadar olması gerekiyor. Bunun haricinde ön çalışmalar yapılıyor... İlk derse başladığında çocuk mouse dahi kullanmayı bilmiyorsa öğrenci yönlendirildiğinde çocuğun özgüveni oluyor ve hevesli yaklaşıyor...” (Üye 8: 27 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...Bende ön çalışma olarak hazırlık zamanından önce araştırıyorum. Konuyla ilgili olmasına dikkat ediyorum. Kullanmadan önce kontrol ediyorum. Yazılım dışında donanımda önemli...” (Üye 9: 25 yaş, lisans mezunu, 1 yıldır öğretmen).

Yukarıdaki bulgular doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerinin ön hazırlık aşamasına önem verdiği ve etkinliklerden önce mutlaka yapacakları etkinlikleri tasarladıktan sonra uygulama geçtikleri görülmüştür.

Etkin, Hızlı ve Çağdaş Eğitim İçin Teknolojiden Yararlanma

Bütün elde edilen bulgular ele alındığında ve özel okullarda çalışan öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde etkin, hızlı ve çağdaş

bir eğitim yönetiminin sağlanması için teknolojiden yararlanma adına yapılabilecek olanlar sorulduğunda öğretmenlerden aşağıdaki cevaplar alınmıştır:

“...Ben de bu konuda hizmet içi eğitimlerinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Teknoloji bizim ülkemizde çok yeni olan bir kavram. Evet, bütün özel okullarda internet, bilgisayarlar, tepegözler, smartboardlar, dijital kameralar kullanıyor ama yine birçok okul bu kavramlara yabancı... Deneyimli öğretmenlerin paylaşımıyla öğretmenler paylaşılması gerekmektedir...” (Üye 2: 30 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 8 yıldır öğretmen).

“...Hem fikir olacağım hizmet içi eğitim konusunda. Eğitimi aldıktan sonra okulla kullanmıyorsa edindiğimiz bilgiler körelecek. Bize sunulan imkânlarda çok önemli...” (Üye 4: 30 yaş, lisans mezunu, 3 yıldır öğretmen).

“...sonuçta özel bir kurumda çalışıyorsa imkânlarımız daha fazla sunulması gerekir diye düşünüyorum...” (Üye 5: 30 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...Teknoloji kolay elde edilebilen bir şey olmalı... Öğretmenlerinin yetilerinin geliştirilmesi gerekiyor. Mutlaka anaokulundan itibaren öğrencilere resmi olarak bilgisayar dersi koyulmalı gerek diye düşünüyorum...” (Üye 6: 29 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 10 yıldır öğretmen).

“...yine aynı şekilde konuşulanlara katılıyorum... Teknoloji geliştiği sürece bunları takip etmemiz gerekiyor...” (Üye 8: 27 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

Katılımcı Önerileri

Öğrenci ilgi ve dikkati üzerindeki etkililiklerini ortaya çıkan bulgularda ele alınmıştır. Katılımcılara yöneltilen değerlendirme sorusunda katılımcılar kendi önerilerini dile getirmiştir. Katılımcıların sorulara cevap verdikten sonra eğitim durumları değerlendirilip bakıldığında sorulara verdikleri cevaplarda yaşları ve eğitim düzeyleri arasında doğru orantı olduğu gözlemlenmektedir. Katılımcıların yaşları, eğitim seviyeleri ve mesleki deneyimleri farklılık göstermektedir. Bu yüzden vermiş olduğu cevaplarda deneyimleri fazla olanlar ve eğitim seviyeleri daha yüksek

olanlar sorulara daha ayrıntılı cevap vermişlerdir. Son olarak bilişim teknolojilerinin öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisinin artı ve eksileri değerlendirildiğinde katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda aşağıdaki cevaplar ortaya çıkmıştır:

“... İlgi ve dikkat derecelerini kesinlikle arttırıyor. Kullanım açısından şu benim aklıma geldi. Bazı öğretmenler için açıp çocuklar izlesinler olmamalı. Bu tür yöntemler tembelliğe itebilir. Bunlarla beraber klasik yöntemleri de unutmamak gerekir...” (Üye 2: 30 yaş, yüksek lisans öğrencisi, 8 yıldır öğretmen).

“...Bende diğer arkadaşlarım gibi çocukların dikkati çekerek birçok konu işleniyor ve kalıcılık sağlanabiliyor... Çocuk en azından diğer her açıdan da daha sosyal olsunlar...” (Üye 5: 30 yaş, lisans mezunu, 5 yıldır öğretmen).

“...Etkinliklerimizi planlarken çok çeşitliliği sağlamaya çalışıyoruz... Eğer bilişim teknolojileriyle etkinlik sunuyorsak, devamında başka türde etkinlikler sunarak edindiği bilgiyi daha kalıcı hale getirebiliriz...” (Üye 7: 24 yaş, lisans mezunu, 2 yıldır öğretmen).

“...elbette ilgi ve dikkat dereceleri üzerinde büyük etkisi var. Tabii ki de çocukların sosyal gelişimini olumsuz etkilememesi için yetişkin kontrolünde olması gerekir...” (Üye 9: 25 yaş, lisans mezunu, 1 yıldır öğretmen).

Yukarıdaki bilgilere bakıldığında katılımcıların % 100’ü bilişim teknolojilerinin öğrenci ilgi ve dikkat düzeyi üzerinde etkili olduğunu söylemiştir. Fakat bunun etkili bir şekilde yürütülmesi için klasik eğitim yöntemlerini de unutmadan, yetişkin kontrolünde belirli zaman aralıklarında yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Ayrıca araştırma bulgularında katılımcılar bilişim teknolojileri kullanımına ilgili ve istekli oldukları görülmüştür. Öğretmenler bilişim teknolojileri kullanımına zaten ilgili oldukları için sınıf içerisindeki aktivitelerinde bunu etkin ve aktif bir şekilde kullanmaktadırlar ve bu tutumlarını öğrencilere de yansıtmaktadırlar. Böylece öğrenci öğretmenlerinin bu olumlu tutumlarından etkilenerek ve gözlemleyerek zaten teknolojiye karşı olumlu tutum sergilemektedirler. Öğretmenlerin, teknoloji kaynaklarını etkin bir şekilde kullanması ve her seferinde

farklı etkinlikler hazırlamaya çalışmaları ve istekli olmalarıyla bilişim teknolojileri eğitim-öğretim programının içine entegre olmuş şekilde bulunmaktadır. Hazırlanan etkinliklerde bilişim teknolojileri kullanımıyla öğrenci ilgi ve dikkat derecelerinin değiştiği ve olumlu yönde etkilendiği vurgulanmıştır.

V. BÖLÜM

SONUÇ

Bu araştırmanın genel amacı, okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanma durumları ve bunun öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine ilişkin görüşlerin incelenmesidir. Yapılan araştırma ve analizler sonucunda bilişim teknolojilerinin öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine ilişkin görüşlerde

- 1) Bilişim teknolojilerine karşı olumlu katkısı, kişisel amaçla ve günlük hayatta kullanımı, etkin bir şekilde kullanımı etkileyen faktörler ve kullanım sıklığı, ilgi ve dikkat çeken etkinlikler eğitim-öğretim ortamlarının sunumu, bilişim teknolojisinin ilgi ve dikkat düzeyine etkisi, öğrenmede kalıcılık ve ilgi-dikkat düzeyinde bilişim teknolojileri kullanımı, ilgi ve dikkatin kullanımı ve sürekliliği ve uygulanan yöntemlerde öğrenci ilgi ve dikkat düzeyini arttırmış olduğu bulguların,
- 2) Sosyalleşmeye olumsuz etkisi ve eğitimci kontrolünde kullanılmadığı zaman çocuğu olumsuz etkilediği belirlenmiştir.
- 3) Eğitimcinin çalıştığı kurumun bilişim teknoloji materyallerindeki çeşitliliğin ve okul müdürünün tutumunun eğitimcinin etkinliklerinde bilişim teknolojilerini etkin ve aktif bir şekilde kullanımını engellediği belirlenmiştir.
- 4) Eğitimci tutum ve alışkanlıkları önemlidir. Eğitimci eğer bilişim teknolojilerini kullanmadaki alışkanlıklarını eğitim ortamına yansıtırsa, daha etkin bir eğitim ortamı sunacağı anlaşılmıştır.
- 5) Okul öncesi kurumlarında, etkinliklerin daha aktif ve kalıcı bir şekilde sunulması için, öğretmenler farklı materyaller ve sunuş teknikleri ve strateji geliştirmeli gerektiği görülmüştür.

5.2. ÖNERİLER

Araştırma bulgularına dayalı olarak geliştirilen öneriler, “Uygulamaya Yönelik Öneriler” ve “Yapılacak Araştırmaya Yönelik Öneriler” olmak üzere iki başlık altında toplanacaktır.

5.2.1. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

Hazırlanan eğitim programı, yıllık ve günlük planlar, esnek bir şekilde, yenilikçi, yaratıcı düşünceyi destekleyen, problem çözme becerilerini, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurabilme yeteneklerini, karar verme becerilerini geliştiren hedefleri ve kazanılması beklenen hedef davranışları içermelidir. Çocukların gelişim düzeyleri dikkate alınarak aktiviteler hazırlanmalıdır.

Öğretmen, çocukların özgürlüğünü kısıtlamadan onların gelişimlerini desteklemelidir. Öğretmen, alanı ile ilgili yeterli bilgiye ve anlayışa sahip olmalı, özellikle de çok iyi gözlemci olmalıdır. Öğretmen ancak bu şekilde çocukları daha iyi tanıyarak, onların ruhsal sorunlarını ve davranış problemlerini erken tespit etme olanağı bulabilir. Böylelikle okul-aile ve gerektiğinde uzman kişi işbirliği ile bu problemlere çözüm bulmak kolaylaşmaktadır.

Bilinçli bir eğitim için teknolojiyi anlayan, inovasyona açık, teknolojiyi seven ve uygulayan öğretmenlere ihtiyaç vardır. Yaşam boyu eğitim stratejisiyle ilerlenmelidir.

Teknoloji Eğitiminin ülkemiz ihtiyaçlarına göre yönlendirilmesi amacıyla yurtiçinde teknoloji önceliklendirmesi yapan kurum ve kuruluşlarımızla (Ör., TÜBİTAK, Milli Savunma Bakanlığı vb.) işbirliği yapılmalı ve bu programların düzenlenmesi gerekmektedir.

5.2.2. Uygulamaya Yönelik Öneriler

Okul öncesinde eğitim-öğretim programının iyi bir şekilde uygulanabilmesi için öncelikle ihtiyaçlara karşılık veren ve geliştirilmiş bir eğitim programına ihtiyaç vardır. Gelişen teknolojiyle, teknolojik araçlar eğitim ortamına girmiş ve anaokulundan itibaren çocuk bu teknolojik araçlarla karşı karşıya kalmıştır. Hazırlanan programlarla bilişim teknoloji araçları etkinliklerde aktif bir şekilde kullanılmalı ve çocukların aktif bir şekilde aktivitelere katılımını sağlanmalıdır. Bilgisayar, internet, elektronik tahta, tepegöz, dijital kameralar eğitim ortamının bir parçası haline getirilmelidir.

Çocuk küçük yaştan itibaren teknolojiyle karşılaşmaktadır. Anaokuluna başladığı andan itibaren ve çevresindeki uyarıcılar sayesinde de zaten bilişim teknolojileri araçlarına yabancı değildir. Anaokullarında eğitim-öğretim programları içerisinde bilgisayar destekli eğitim dersleri ve öğretmenlerin kullanabilecekleri teknolojik araçlar mutlaka koyulmalıdır. Teknoloji eğitimi anaokulundan itibaren başlamalı, teknoloji dersleri ilköğretim aşamasından itibaren zorunlu hale getirilmelidir.

Öğretmen eğitimi çok önemlidir. Öğretmenler eğer yeterli donanımlara sahip olur ve mesleğini severek yaparsa, bunu da yeni nesillere aktarabilir. Öğretmen yetiştirme konularına daha çok önem verilmesi gerekir. Eğitim fakültelerinde Teknoloji Eğitimi ile ilgili öğretmen yetiştirme programları başlatılmalıdır. Öğretmenlerin alanlarındaki gelişmelerini izlemeleri sağlanmalıdır ve olanaklar sunulmalıdır.

Özel okullarda çalışan anaokulu öğretmenlerine fırsatlar sunulurken kendilerini her alanda geliştirmelerini sağlamalı ve teknolojiye ayak uydurmaları için hizmet içi eğitimleri almaya yönlendirilmelidir. Öğretmenlere bu konuda kılavuzluk yapılmalı ve bilgilendirilmelidir. Bilişim teknolojileri maliyet gerektiren bir alandır. Bilgi çağında bu tür engeller aşılmalı, kullanılacak materyale kolay ulaşılabilmesi için okullar desteklenmelidir.

KAYNAKLAR

- Akpınar, Y. (2005). *Bilgisayar Destekli Eğitimde Uygulamalar*. Ankara: Anı.
- Akkoyunlu, B. (1992). Gelişmekte Olan Ülkelerde Bilgisayarlı Eğitim: Karşılaşılan Güçlükler, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, S. 85.
- Alkan, C. (2005). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Anı.
- Arnas, Y. (2005). Okul Öncesinde Bilgisayar Destekli Eğitim. *Eurasian Journal of Educational Research*, 20, 36-47.
- Arı, M. & Bayhan, P. (2003). *Okul Öncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim*. İstanbul: Epsilon.
- Aytaç, T. (2006). *Eğitimde Bilişim Teknolojileri*. Ankara: Asil.
- Cüre, F. & Özdener, N. (2008). Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Uygulama Başarıları ve BİT'e Yönelik Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi 42 Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(4) 41-53.
- Çakaloz, B. (2008), *Lojistik Yönetiminde Simülasyon Temelli Eğitim Yaklaşımları*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama (2009). *Cito Eğitim Dergisi*, S.4. Ankara.
- Çelik, H. & Bindak, C. (2005). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(10).
- Çetinkaya, C. (2006). *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü Durumu*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Darıca, N. (2004). *Okul Öncesi Eğitimcileri İçin Etkinlik Dünyası*. İstanbul: Morpa.
- Demiral, Ö. (1989). Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Eğitimlerinin Önemi. *Ya-Pa 6. Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri içinde*, İstanbul: Ya-Pa.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2001). *Sekizinci Kalkınma Planı*. Ankara: DPT, Yayınları.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2009). *Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013 Eğitim: Okul Öncesi, İlk ve Ortaöğretim*. Ankara: DPT, Yayınları.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2009). *Bilgi Toplumu İstatikleri TUIK*. Ankara: DPT. Yayınları.

- Ekici, F. (2008). *Akıllı Tahta Kullanımının İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Başarılarına Etkisi. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.* Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gündoğdu. A. & Yıldırım. H. (2008). Eğitime Bakış, *Eğitim- Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi.* 4(12).
- Hızal, A. (1989). *Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi,* Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Hızal, A. (1992). Türk Eğitim Sisteminde Bilgisayarlı Uygulamaları Etki Edebilecek Etmenler ve Çözüm Önerileri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 5.
- İnanlı, R. (2008). *Okul Öncesine bir bakış, Uluslararası Çocuk, Aile ve Okul Öncesi Eğitim Kongresi içinde.* Trabzon: Trabzon Valiliği Yayınları.
- İşman, A. (2008). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı.* Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kaçar, A. (2006). *Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayar Destekli Eğitimin Rolü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.* Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Koç, A. Taylan, E. & Bekman, S. (2002). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimi: Hizmete Duyulan İhtiyaçların Saptanması ve Çocuğun Dil Yetisi Düzeyinin Değerlendirilmesi: *İstanbul AÇEV Raporu.*
- MEB.(1973). Temel Kanunu 14574 Sayılı Yayınları. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(1993). *Okul Öncesi Komisyon Raporu.* Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(1998). *2492 Sayılı Tebliğler Dergisi.* Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(2002). *36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı.* İstanbul: Ya-Pa.
- MEB.(2008). *EğiTek’i Tanıyalım Klavuzu,* Ankara: MEB.
- Memduhoğlu, B. & Topsakal. C. (2009). Öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programlarının Niteliği ve Programlarda Yaşanan Sorunlar.
- Şahin, F. (2000). *Okul Öncesinde Fen Bilgisi Öğretimi ve Aktivite Örnekleri.* İstanbul: Ya-Pa
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem.* İstanbul: Epsilon.
- Oğuzkan, Ş. & Oral, G. (2003). *Kız Sanat Okulları İçin Okulöncesi Eğitimi.* İstanbul: MEB.

- Önder, N. K. (1992). *Öğretimde Program, İlke ve Yöntemler*. İstanbul: Açı.
- Sakin, A. (2001). Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayar Destekli Eğitim, *Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı*. 28-30 Kasım, Sakarya Üniversitesi.
- Şahin, T. & Yıldırım, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Anı.
- Şimşek, N. & Çınar, Y. (2008). *Okul Öncesi Dönemde Fen ve Teknoloji Öğretimi*. Ankara: Anı.
- UNESCO, (2002). *Information and Communication Technology in Teacher Education, A Planning Guide*. Paris: UNESCO Yayınları.
- Uşun, S. (2004). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Temelleri*. Ankara: Nobel.
- Taşçı, D. (1994). *Bilgisayar Destekli Eğitimin Yönetimi*. Anadolu Üniversitesi.
- TUSİAD. (2005). *Doğru Başlangıç: Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim*. İstanbul: TUSİAD Yayınları. 5(396).
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yurtluk, M. (2005). *Eğitimde Yeni Yönelimler* (Editör: Ö. Demirel). Ankara: Pegem.

Elektronik Kaynaklar:

- Akıllı tahta kullanımına yönelik bir değerlendirme (Ocak 3, 2010). Ocak 3, 2010 tarihinde www.karnas.com adresinden alınmıştır.
- İnternete yönelik tutumlar. (Nisan 22, 2010). Nisan 22, 2010 tarihinde <http://www.onceokuloncesi.com/nternet-ve-e-t24789.html> adresinden alınmıştır.
- MEB. (2009). Öğrencilerde dikkat üzerine bir değerlendirme. 9 Kasım 2009 tarihinde <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/144/ozturk> adresinden alınmıştır.

EK-1: Odak Grup Ön Bilgilendirme Formu

Değerli Öğretmen,

Yeditepe Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı yüksek lisans tez konum kapsamında; “Okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma derecesi ile öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisini” araştırmaktayım. Sizden istediğim, araştırmama katkıda bulunmak için bilişim teknolojilerini kullanma derecelerinin öğrenci ilgisini ve dikkat düzeyine etkisinin olumlu ve olumsuz olarak yansımaları, sizlerin bilişim teknolojilerini ne kadar etkin kullandığınız konusunda görüşlerinizi bildirmenizdir. Bu form oluşturacağım tartışma konularını belirlememde yardımcı olacaktır. Araştırma kapsamında toplanan bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacak ve araştırmacı tarafından saklı tutulacaktır.

Demografik Bilgi Formu

Yaşınız:

Öğrenim Durumunuz:

Ön Lisans () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora () Diğer (Lütfen Belirtiniz) ()

En Son Mezun Olduğunuz Okul:

Mezuniyet Yılıınız:

Kaç yıldır görev yapmaktasınız? :

Şu an çalışmakta olduğunuz okul:

Devlet Okulu () Özel Okul () Diğer (Lütfen Belirtiniz) ()

Görüşlerinizi yazmanız konusunda yardımcı olacak konuyla ilgili,

-Bilişim teknolojilerini kullanma derecelerinin öğrenci ilgisini ve dikkat düzeyine etkisi var mıdır? Eğer etkisi var ise olumlu veya olumsuz yansımaları nasıldır?

-Bilişim teknolojilerini ne kadar etkin kullanmaktasınız? Örneklerle açıklayınız.

-Öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanıldığında (bilgisayar,internet,akıllı tahta vs..) ilgi ve dikkat dereceleri nasıldır?

-Hangi teknolojik araç-gereçleri okulunuzda kullanıyorsunuz?

Ve bu konuda sizin görüşleriniz ve deneyimleriniz;

Aylin Gök
İletişim Bilgileri
aylin.gok@hotmail.com

EK-2 : Birinci Odak Grup Görüşme Formu

09.01.2010

Sayın Katılımcılar,

Yeditepe Üniversitesi yüksek lisans öğrencisiyim ve İstek Özel Erenköy Anaokulunda sınıf öğretmeni olarak çalışmaktayım. Bugün sizlerle burada toplanmamızın nedeni, şuan yazmakta olduğum tezimin yöntem kısmına sizinde katkılarımızla bazı verilere ulaşabilmektir. Araştırmamın amacı, özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma derecesinin öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisidir. Araştırma konusu hakkında bugün sizlerden bilişim teknolojileri konusu hakkında görüşlerinizi ve deneyimlerinizi bizlerle paylaşmanızı rica edeceğim. Yapacağımız oturum odak grup görüşmelerinin literatürde de belirtildiği en az 1 en çok 2 saat olmak üzere olduğundan, bu görüşme yaklaşık 90 dakika sürecektir. Yapılacak olan kamera kaydı sadece tez için verilere ulaşmak için kullanılacaktır. Her katılımcının ismi yazılarak önlerine koyulmuş şekilde durmaktadır. Sorulara cevap verme stilimiz oturma sırasına göre olabilir ve sorulan sorulara amacına uygun şekilde ve açık bir şekilde cevap verirseniz sevinirim. Biliyorsunuz ki, çağımız bilgi çağıdır ve bilişim teknolojileriyle de bizler de her yerde karşılaşmaktayız. Yaşamımızın her anında bilgisayar, internet, televizyon, cep telefonu gibi iletişim araçlarını kullanmaktayız. Okullarda, eğitim-öğretim zaman dilimi içerisinde de kullandığımız araç-gereçlerin çoğu teknolojik araçlardır. Sosyal yaşamda kullandığımız araçların dışında bunlar tepegöz, projeksiyon makineleri, akıllı tahtalar vs.. eklenir. Tüm bunları göz önüne alırsak öncelikle sizi şu soruyu sormak istiyorum “Bilişim teknolojisi diyince aklınıza neler geliyor? Sizin bilişim teknolojileri kullanımına tutumunuz nasıldır?” Daha sonraki sorular konuşmanın akışına göre şekillenecektir.

Bu sorular;

Bilişim teknolojisi kaynaklarını kullanmayı ilk nasıl öğrendiniz? Hangilerini kişisel amaçla yani okul dışındaki ortamlarda kullanıyorsunuz?

Bilişim teknolojilerini hangi aktivitelerinizde ve ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

Bilişim teknolojilerini kullanarak sınıfınızda öğrencilerinizle beraber yaptığınız bir etkinliğinizi paylaşır mısınız?

Etkinliklerinizi bilişim teknolojilerini kullanarak yapıyorsanız eğer, öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini çekmek için hangi tür etkinlikler planlıyorsunuz ve çocuklar üzerinde nasıl bir etki yapıyor?

Yaptığınız çalışmalarda bilişim teknolojilerini kullandığınız zaman öğrenci ilgi ve dikkat düzeyi nasıl değişmektedir?

Bilişim teknolojilerini kullanarak öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çekmek için ve öğrenmede kalıcılığı sağlamak için neler yapılabilir?

Bilişim teknolojilerini kullanımına yönelik bilgi ve becerilerinizi geliştirmeye ilgili ve istekli misiniz? Evetse, bu teknolojileri kullanımınızı şu anda yapamadığımız hangi durumlar için arttırmak istersiniz?

Aylin Gök
İletişim Bilgileri
aylin.gok@hotmail.com

EK-3: İkinci Odak Grup Görüşme Formu

26.04.2010

Sayın Katılımcılar,

Yeditepe Üniversitesi yüksek lisans öğrencisiyim ve İstek Özel Erenköy Anaokulunda sınıf öğretmeni olarak çalışmaktayım. Daha önce birincisini gerçekleştirdiğimiz oda görüşmesinin bugün ikincisini gerçekleştireceğiz. Sizlere daha önceki toplantımızda küçük hatırlatmalarda bulunmak istiyorum. Araştırmanın amacı, özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma derecesinin öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisiyle alakalıydı. Araştırma konusu doğrultusunda bugün sizlerden bilişim teknolojileri konusu hakkında görüşlerinizi ve deneyimlerinizi bizlerle paylaşmanızı rica edeceğim. Yapacağımız oturum odak grup görüşmelerinin literatürde de belirtildiği üzere 1 en çok 2 saat olmak üzere olduğundan bu görüşme yaklaşık 60 dakika sürecektir. Yapılacak olan kamera kaydı sadece tezim için gerekli verilere ulaşmak için kullanılacaktır. Her katılımcının ismi yazılarak önlerine koyulmuş şekilde durmaktadır. Sorulara cevap verme stilimiz oturma sırasına göre olabilir ve sorulan sorulara amacına uygun şekilde ve açık bir şekilde cevap verirseniz sevinirim. Birinci görüşmede bilişim teknolojilerine bir giriş yaptık ve neleri kullandığımızı ve öğrenci ilgi ve dikkat düzeyini nelerin etkilediğini sorduk. Şimdi size yönelteceğim sorular bilişim teknolojilerini kullanırken nelere dikkat ettiğimiz ve yaptıklarımızla ilgili olacaktır. Toplantı başlamadan önce isterseniz hepimiz hatırlatma amaçlı kendimizi tanıtalım. Grup üyeleri kendini tanıttıktan sonra moderator katılımcıları şu soruları sormuştur:

Okulunuzun bilişim teknolojilerini kullanmayı gerektiren veya internet üzerinden desteklenen bir öğrenme sistemi mevcut mu? Eğer var ise bu sistemleri uygularken öğrenci ilgi ve dikkat düzeyi nasıldır?

Bilişim teknolojilerini kullanarak yaptığımız bir etkinlikte öğrenci ilgi ve dikkatini sürdürürebilmek için neler yapılmalıdır?

Öğrenci ilgi ve dikkat düzeyini sağlamak için, bilişim teknolojileri araçlarını kullanırken nelere dikkat ediyorsunuz?

Size tüm imkânlar sunulsaydı eğer, bilişim teknolojilerini kullanarak öğrenci ilgi ve dikkatini çekecek, şimdi uyguladığımızdan daha farklı olarak neler uygulardınız?

Aylin Gök
İletişim Bilgileri
aylin.gok@hotmail.com

EK-4: Üçüncü Odak Grup Görüşme Formu:

03.05.2010

Sayın Katılımcılar,

Yeditepe Üniversitesi yüksek lisans öğrencisiyim ve İstek Özel Erenköy Anaokulunda sınıf öğretmeni olarak çalışmaktayım. Bugün burada yaptığımız odak grup görüşmesinin üçüncüsünü yapmak için toplandık. Öncelikle hepinize tekrar geldiğiniz için teşekkür ediyorum. Daha önceden gerçekleştirmiş olduğumuz birinci ve ikinci odak grup görüşmesinden sonra bu görüşmemizde tez konumla ilgili yapmış olduğum araştırmaya yönelik sizlere sorular yönelteceğim Zaten sizlerinde daha önceki toplantılardan bildiğiniz gibi konumuz bilişim teknolojileriyle ilgiliydi. . Araştırmanın amacı, özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma derecesinin öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisiyle alakalıydı. Bugün yaptığımız görüşme artık bu son odak grup görüşmemiz olarak düşünüyorum ben. Çünkü diğer görüşmelerde birçok sorunun cevabına ulaştık. Şimdi bu görüşmede sizlere yönelteceğim sorularda son olarak sonuç ve değerlendirme kısımlarıyla ilgili olacaktır. Yaklaşık 40-50 dakika süreceğini tahmin ediyorum. Yine sizler sorulara oturma sıramıza göre cevap verebilirsiniz. Diğer toplantıları bir değerlendirmek istersek ilk görüşmemizde bilişim teknolojileriyle ilgili bir giriş yaptık ve ilk defa nerde tanıştık, ne sıklıkla kullanıyoruz, hangi etkinliklerimizde neler yapıyoruz bunları konuştuk. Daha sonraki görüşmemizde öğrencilerin ilgi ve dikkat derecelerini nasıl etkileyebiliriz ve neler yapabiliriz sorularını cevaplandırdık. Bugün ki görüşmede de bütün bunların bir değerlendirmesini yapıp sonuç kısmına geleceğiz. Sizlerin bana sormak istediğiniz sorular olursa onları alabilirim. İlk sorumu sorarak oturumu başlatmak istiyorum. Bu sorular;

Bilişim teknolojilerinin öğrenci ilgi ve dikkatini çektiğini düşünüyorsanız eğer öğrenciye uyguladığınız hangi yöntemlerle bunu değerlendiriyorsunuz?

Bilişim teknoloji araçlarını kullanırken nasıl bir ön çalışma yapıyorsunuz?

Sizce bilişim teknolojilerinde etkin, hızlı ve çağdaş bir eğitim yönetiminin sağlanması için nasıl yararlanmalı ve neler yapılmalıdır?

Bilişim teknolojilerinin öğrenci ilgi ve dikkati üzerindeki etkilerinin artılarını ve eksilerini değerlendirdiğimizde önerileriniz neler olabilir?

Aylin Gök
İletişim Bilgileri
aylin.gok@hotmail.com

EK-5: Odak Grup Görüşmeleri Gönüllü Katılımcı Listesi

Yapılan bu görüşme Aylin Gök tarafından, Yeditepe Üniversitesi Yüksek Lisans Programı içerisinde hazırlanmakta olan tez konusu “Özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanma derecesinin öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisi” üzerine katılımcıların kendi isteğiyle katılıp yapıldığını beyan ede

Aylin Gök

Katılımcılar

Üye 1

Üye 2

Üye 3

Üye 4

Üye 5

Üye 6

Üye 7

Üye 8

Üye 9

Üye 10

Raportör

EK-6: Kütük Geliştirme Formu

Odak grup görüşmesini yapanın adı-soyadı:

Dökümü yapan kişinin adı-soyadı:

Dökümün yapıldığı tarih ve saat, süre, yer:

Grubun genel özellikleri:

Oturma düzeni ve kişilerin genel özellikleri ile görüşme süresindeki tutumları:

Konuşmaların ve gözlemlerin bütün ayrıntısı ile dökümü:

